

**UCHWAŁA NR 781/LXI/2023
RADY GMINY LESZNOWOLA**

z dnia 23 lutego 2023 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Smart & Slow na lata 2023-2027 „ Gmina Lesznowola Przyjazna Seniorom”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz.40) oraz art.17 ust.2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2021 r. poz.2268 ze zm.) Rada Gminy Lesznowola uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Smart & Slow na lata 2023-2027 „ Gmina Lesznowola Przyjazna Seniorom" w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lesznowola.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Lesznowola

**Bożenna
Maria Korlak**

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 781/LXI/2023
Rady Gminy Lesznowola, z dnia 23 lutego 2023 r.

GMINA LESZNOWOLA PRZYJAZNA SENIOROM

STRATEGIA SMART & SLOW NA LATA 2023-2027

Spis treści

1.	WYZWANIA ROZWOJOWE DLA MIAST I GMIN PRZYSZŁOŚCI	4
2.	KONCEPCJA SMART	6
3.	INTELIGENTNA SPOŁECZNOŚĆ PRZYJAZNA SENIOROM.....	8
4.	INKLUZYWNE SMART CITY	10
5.	TECHNOLOGIE WSPIERAJĄCE SENIORÓW	10
6.	GMINA LESZNOWOLA – DEMOGRAFIA.....	15
7.	WIZJA GMINY LESZNOWOLA.....	20
8.	DIAGNOZA POTENCJAŁU GMINY LESZNOWOLA.....	21
8.1	GMINA LESZNOWOLA GMINĄ ZIELONĄ	21
8.2	GMINA LESZNOWOLA GMINĄ DOSTĘPNĄ	28
8.2.1	DOSTĘPNOŚĆ ARCHITEKTONICZNA	29
8.2.2	DEKLARACJA DOSTĘPNOŚCI URZĘDU GMINY LESZNOWOLA	35
8.2.3	DOSTĘPNOŚĆ CYFROWA	37
8.2.4	DOSTĘPNOŚĆ OPIEKI ZDROWOTNEJ.....	38
8.2.5	DOSTĘPNOŚĆ OPIEKI I POMOCY SPOŁECZNEJ	44
8.2.6	DOSTĘPNOŚĆ DO USŁUG	47
8.3	GMINA LESZNOWOLA GMINĄ INTELIGENTNĄ.....	50
8.4	GMINA LESZNOWOLA GMINĄ PRZYJAZNĄ SENIOROM	54
9.	GMINA W OCENIE MIESZKAŃCÓW	55
10.	ANALIZA SWOT.....	61
11.	WYZWANIA ROZWOJOWE	62
12.	CELE STRATEGICZNE.....	66
13.	REKOMENDOWANE DZIAŁANA.....	67
14.	ETAPY REALIZACJI.....	73
15.	ZARZĄDZANIE WDROŻENIEM	74
16.	MONITORING I EWALUACJA	75
17.	ŹRÓDŁA FINASOWANIA	78
18.	ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	79
19.	SPIS TABEL I RYCIN	80

Gmina Lesznowola Przyjazna Seniorom

STRATEGIA SMART & SLOW

na lata 2023-2027

powstała na zlecenie Gminy Lesznowola

Opracowanie:

Fundacja System Aktywizacji Seniora,

ul. Jana Muszyńskiego 2, 90-151 Łódź

e-mail: biuro@fundacjasas.pl

tel.: +48 607 47 47 74

www.fundacjasas.pl

NIP: 7272835716, KRS: 0000773936

Lesznowola, 2023 r.

Szanowni Państwo!

W związku z dynamicznym rozwojem naszej Gminy ważne jest, aby wszyscy Mieszkańcy czuli się włączeni, wspierani i cenieni jako członkowie naszej zróżnicowanej wiekowo i kulturowo społeczności. Wypracowana Strategia Smart & Slow jest jednym z kluczowych elementów wizji rozwoju Gminy, która ma stać się jak najbardziej inkluzywnym, innowacyjnym i harmonijnym środowiskiem oferującym Mieszkańcom atrakcyjne warunki życia.

W naszym podejściu Smart & Slow nie chodzi o wdrażanie większej liczby innowacyjnych technologii lecz o wykorzystanie potencjału tych najlepszych, wspólnie wypracowanych i przetestowanych. Wytyczyliśmy priorytety, nad którymi cała Gmina – Urząd, przedsiębiorcy, organizacje oraz lesznowlscy Mieszkańcy – będą mogli wspólnie pracować, abyśmy stali się w ciągu najbliższych pięciu lat jednym z liderów wśród mazowieckich gmin w zakresie wdrażania innowacji społecznych. wspierających długie życie w zdrowiu.

Nierówności w kompetencjach cyfrowych oraz dostępie do technologii uniemożliwiają jednak osobom starszym korzystanie z ogromnego potencjału nowoczesnych rozwiązań, w tym prozdrowotnych i opiekuńczych. Opracowując plan cyfrowej transformacji zadaliśmy sobie trzy kluczowe pytania: W jaki sposób możemy wykorzystać technologie do wspierania osób starszych? W jaki sposób możemy sprawić, aby wszyscy Mieszkańcy posiadali odpowiednie umiejętności oraz jak zaangażować Seniorów we współtworzenie innowacji? Cele i zadania zawarte w Strategii są naszą odpowiedzią i zostały opracowane w oparciu o przeprowadzone badanie potrzeb lesznowskich seniorów. Proces badawczy ujawnił wiele wyzwań. Jednak zamiast myśleć o starzeniu się jako o problemie, chcemy doprowadzić do tego, aby w naszej Gminie można było celebrować wiek dojrzały oraz żyć jak najdłużej aktywnie i zdrowo. Wszyscy się starzejemy i ważna jest jakość tego doświadczenia.

Pragniemy podziękować całemu Zespołowi Autorskiemu oraz Seniorom za stworzenie koncepcji, którą będziemy stale rozwijać. Jesteśmy przekonane, że dzięki zaplanowanym działaniom będziemy doświadczać pozytywnych zmian.

*Bożenna Korlak
Przewodnicząca Rady Gminy Lesznowola*

*Z wyrazami szacunku,
Maria Jolanta Batycka-Wąsik
Wójt Gminy Lesznowola*

1. WYZWANIA ROZWOJOWE DLA MIAST I GMIN PRZYSZŁOŚCI

Każdy chciałby żyć w zdrowym, przyjaznym dla środowiska i bezpiecznym miejscu. Tymczasem postępująca urbanizacja ma i będzie miała coraz większy wpływ na jakość życia i zdrowie, szczególnie mieszkańców dużych miast. Globalnym wyzwaniem dla miast i gmin, zarówno tych dużych, jak i małych, będzie zatem znalezienie i wdrożenie takich rozwiązań, które pozwolą na stworzenie bardziej zrównoważonego środowiska do życia, nauki i pracy, poprawiającego komfort życia obecnych i przyszłych pokoleń. Środowiska, które w swoim planowaniu przestrzennym i organizacji usług będzie uwzględniać potrzeby zróżnicowanej, coraz częściej wielokulturowej społeczności, odpowiadając jednocześnie na potrzeby starzejącego się społeczeństwa. Z jeszcze trudniejszym zadaniem będą musiały zmierzyć się mniejsze miejscowości, do których za sprawą pandemii przeniosło się wielu mieszkańców przeludnionych ośrodków miejskich.

Jak wynika z analizy prognoz trendów migracyjnych w Gminie Lesznówola, liczba ludności do 2024 roku wzrośnie o 65%, co oznacza, że Gminę zamieszkiwać będzie ok. 43 000 mieszkańców. Z uwagi na prognozowany wzrost liczby mieszkańców i tym samym wysoce prawdopodobny wzrost oczekiwań wobec lokalnych władz, ważne będzie ustalenie priorytetowych kierunków rozwoju Gminy, które przyczynią się do zapewnienia możliwie najlepszej jakości życia obywateli. Wzrost liczby mieszkańców przyniesie dalsze zmiany demograficzne i wyzwania w obszarze integracji społecznej.

Mając na uwadze czynniki, które decydują o jakości życia mieszkańców oraz fakt, iż Gmina Lesznówola już niebawem może osiągnąć liczbę mieszkańców, która będzie miała wpływ na jej ostateczny kształt administracyjny, należy przygotować się na wdrożenie działań, które zgodne będą z celami sformułowanymi w projekcie Krajowej Polityki Miejskiej 2030.

W wizji długofalowego rozwoju polskich miast zakłada się realizację przez nie 6 celów strategicznych, dzięki czemu staną się one bardziej kompaktowe, zielone, produktywne, inteligentne, dostępne i sprawne. Cele te zakładają:

1. Dążenie do zrównoważonego, odpowiedzialnego oraz racjonalnego wykorzystania przestrzeni i lokalnych zasobów miejskich (miasta kompaktowe).
2. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania skutkom zmian klimatycznych oraz zwiększania terenów zielonych (miasta zielone).
3. Oparcie rozwoju na zdywersyfikowanej gospodarce zapewniającej miejsca pracy (miasta produktywne).
4. Wykorzystanie nowych technologii w celu cyfryzacji procesów, usług oraz wzmocnienia relacji pomiędzy poszczególnymi interesariuszami.
5. Zapewnienie równych szans i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym wszystkim mieszkańcom (miasta dostępne).
6. Efektywne zarządzanie i wykorzystanie lokalnych zasobów (miasta sprawne).

W wyniku analizy dokumentów strategicznych Gminy oraz przy uwzględnieniu celów wytyczonych dla miast w Krajowej Polityce Miejskiej 2030, zasadnym wydaje się być skupienie uwagi na bardziej efektywnym wykorzystaniu istniejących zasobów oraz sukcesywnej implementacji nowych technologii w celu jak najlepszego przygotowania do transformacji przede wszystkim w gminę dostępną, inteligentną, zieloną i przyjazną aktywnemu oraz zdrowemu starzeniu się. Proces ten jest złożony i będzie wymagał stałego zaangażowania nie tylko samorządu i mieszkańców, ale również przedstawicieli biznesu, opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz organizacji i instytucji działających na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców. Pozytywnym jest fakt, iż Gmina poczyniła już wiele inwestycji, które stanowią bazę dla szybszego wprowadzania kolejnych innowacji w obszarach poprawy dostępności do infrastruktury i usług, efektywnego zagospodarowania przestrzeni publicznych oraz włączenia cyfrowego.

Zgodnie z priorytetami określonymi w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Lesznowola do 2032 roku, w tym zaakcentowaniem dążenia Gminy do integracji społeczności oraz poprawy komunikacji na linii Gmina-Mieszkaniec, jednym z kluczowych zadań dla samorządu, warunkującym sukces inteligentnej transformacji, będzie w pierwszej kolejności intensyfikacja działań na rzecz wzmocnienia więzi społecznych, budowania tożsamości lokalnej i zwiększenia poczucia odpowiedzialności za wspólnotę gminną. Zaangażowanie mieszkańców Gminy Lesznowola w proces tworzenia rozwiązań

poprawiających ich dobrostan wymagać będzie zbudowania systemu umożliwiającego stałą komunikację i prowadzenie dialogu pomiędzy władzami Gminy a mieszkańcami. Ponadto konieczne będzie również utworzenie w strukturze organizacyjnej Gminy jednostki, która będzie pełnić funkcje nadzorujące inteligentną transformację oraz stworzy możliwość testowania i opiniowania planowanych do wdrożenia rozwiązań. Co oznacza, że w Gminie powstaną tzw. „Żywe Laboratoria” (Living Labs), które będą podstawowym instrumentem wdrażania innowacji społecznych, łączącym wiedzę i doświadczenie wielu interesariuszy w celu opracowania, przetestowania i implementacji skutecznych rozwiązań opartych o nowe technologie typu smart tworzące społeczność przyjazną seniorom. Żywe laboratoria to dedykowane przestrzenie publiczne, w których Gmina będzie mogła testować inteligentne rozwiązania w rzeczywistym kontekście, aby rozumieć, w jaki sposób korzystają z nich mieszkańcy. Pozwalają one ocenić, czy planowana inicjatywa może zostać pozytywnie odebrana przez mieszkańców i wprowadzić niezbędne poprawki przed wprowadzeniem jej w całej Gminie. Niezbędne będzie również podjęcie działań, które pozwolą na budowanie kompetencji cyfrowych mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem grup wykluczonych cyfrowo, do których zaliczani są m.in. seniorzy i osoby w trudnej sytuacji ekonomicznej.

2. KONCEPCJA SMART

Wyzwania dotyczące populacji seniorów dotyczą przede wszystkim barier wynikających z wieku, takich jak: ograniczenia ruchowe, upośledzenie wzroku i słuchu oraz duża podatność na choroby, zwłaszcza przewlekłe. Wdrożone w Gminie rozwiązania technologiczne mogą pomóc w zwiększeniu i poprawie mobilności jak również odegrać ważną rolę we wsparciu seniorów w utrzymaniu niezależności.

Technologie teleinformatyczne są wykorzystywane nie tylko w leczeniu, rehabilitacji i promocji zdrowia osób starszych, ale także we wspieraniu interakcji społecznych i aktywności fizycznej. Utrzymywanie aktywności społecznej i utrzymywanie relacji jest ważną częścią zdrowego starzenia się. Nowa technologia może umożliwić osobom

starszym rozwijanie relacji społecznych, utrzymywanie kontaktu z rodziną i przyjaciółmi, aktywne angażowanie się w sprawy swojej społeczności oraz dzielenie się wiedzą i doświadczeniem z innymi. Wdrożenie wyselekcjonowanych technologii może poprawić dostępność do informacji, których potrzebują starsi mieszkańcy ,na przykład o zdrowiu, o możliwości poruszania się po Gminie, o dostępnych usługach gminnych, czy terenach zielonych wyposażonych w udogodnienia dla seniorów. W związku z rosnącą liczbą osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, konieczne jest tworzenie miast i gmin świadomych specjalnych potrzeb wszystkich swoich mieszkańców, w tym szczególnie potrzeb seniorów. Aktywny udział osób starszych korzystających z rozwiązań cyfrowych może zapewnić im sprawczość w życiu i zmniejszyć ryzyko izolacji. Inteligentna gmina, aby uznać, że jest bardziej przyjazna dla osób starszych, powinna zaspokajać ich potrzeby przede wszystkim w następujących wymiarach:

- mieszkalnictwo,
- transport,
- partycypacja społeczna,
- włączenie społeczne,
- opieka zdrowotna,
- komunikacja i usługi wspierające,
- wypoczynek,
- kultura i rozrywka.

Proces transformacji Gminy w „gminę smart” będzie wieloetapowy. Wymagać też będzie zdefiniowania istniejącego potencjału oraz wyzwań, które mogą mieć wpływ na tempo wprowadzanych zmian. Aby stworzyć inteligentną gminę przyjazną aktywnemu starzeniu się, ważne jest, aby osoby starsze były współtwórcami nowych rozwiązań. Współprojektowanie będzie kluczem do efektywnej adopcji technologii przez seniorów.

Koncepcja Smart City zakłada budowanie środowisk zrównoważonych, które skoncentrowane są na obywatelach, ich rozwoju, zdrowiu i jakości życia. Głównymi filarami Smart City są:

- Inteligentna gospodarka (SMART ECONOMY),

- Inteligentne zarządzanie (SMART GOVERNMENT),
- Inteligentne środowisko (SMART ENVIROMENT),
- Inteligentna mobilność (SMART MOBILITY),
- Inteligentny kapitał społeczny i ludzki (SMART PEOPLE),
- Inteligentne środowisko życia (SMART LIVING).

Z punktu widzenia zapewnienia osobom starszym dobrostanu, dla Gminy Lesznówola istotne będą obszary Inteligentnej mobilności, Inteligentnego kapitału społecznego i ludzkiego oraz Inteligentnego środowiska do życia. Mając na uwadze wielkość Gminy oraz cel władz związany z jak największą integracją wielokulturowej społeczności, zasadnym byłoby połączenie koncepcji Smart City z wybranymi aspektami koncepcji Slow City oraz Smart Village, w których celem nadrzędnym jest doskonalenie przestrzeni, promowanie ekologicznych rozwiązań, rewitalizacja obszarów, aktywizacja obywateli i budowanie ich wiedzy oraz kompetencji dzięki umiejętnemu wykorzystaniu nowych technologii w celu osiągnięcia jak najlepszych warunków do życia, pracy i nauki. Najważniejszym obszarem we wszystkich koncepcjach będą ludzie. To oni powinni stać się inteligentnymi użytkownikami, inteligentnymi uczestnikami i inteligentnymi innowatorami, by z powodzeniem wspierać transformację Gminy w „gminę smart”. Inteligentny użytkownik zdobywa i umie wykorzystać wiedzę o nowych technologiach. Inteligentny uczestnik to osoba, która chce uczynić swoje miejsce zamieszkania lepszym i w związku z tym aktywnie uczestniczy w życiu swojej społeczności oraz we współtworzeniu lokalnych rozwiązań. Inteligentny innowator natomiast promuje wypracowane rozwiązania i pomaga wdrażać je we wszystkich sołectwach, by poprawić jakość życia w całej Gminie. Tak więc we wszystkich koncepcjach najważniejszy poza dostępnością technologii będzie czynnik ludzki.

3. INTELIGENTNA SPOŁECZNOŚĆ PRZYJAZNA SENIOROM

Choć w Gminie Lesznówola przeważającą liczbą mieszkańców są osoby w wieku produkcyjnym, to już teraz musi poczynić przygotowania w celu zaspokojenia

rosnących potrzeb nie tylko napływającej ludności z miast, ale również potrzeb osób w wieku przedemerytalnym oraz zróżnicowanej grupy seniorów w wieku 60+.

Zmiany, które będą wdrażane muszą dotyczyć nie tylko infrastruktury, która powinna spełniać m.in. standardy dostępności i uwzględniać zasady projektowania uniwersalnego, ale także usług, w tym przede wszystkim opieki zdrowotnej, profilaktyki oraz wszelkich innych świadczeń dla seniorów, które będą wspierać ich jak najdłuższe życie w zdrowiu w środowisku domowym. Ponadto koncepcja rozwoju Gminy w kierunku gminy inteligentnej powinna koncentrować się na działaniach zmierzających do aktywizacji i partycypacji obywatelskiej starszych mieszkańców Gminy. Włączenie społeczne osób starszych, z wykorzystaniem nowych technologii powinno być realizowane na kilku płaszczyznach poprzez:

1. **MOTYWACJĘ** - budowanie i podtrzymywanie stałego zaangażowania seniorów w życie Gminy - niwelowanie barier uczestnictwa.
2. **KOMPENSACJĘ** - użycie technologii do poprawy dostępności usług, które zaspokoją podstawowe potrzeby zdrowotne i społeczne.
3. **INKLUZJĘ** - rozwijanie i utrzymywanie relacji międzyludzkich – wykorzystanie technologii do komunikacji i integracji.
4. **WSPÓŁDECYDOWANIE** - zapewnienie możliwości współtworzenia innowacji społecznych wykorzystujących technologie do wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
5. **BUDOWANIE KOMPETENCJI** - ułatwienie dostępu do informacji oraz zapewnienie możliwości uczenia się przez całe życie, w tym zdobywania kompetencji cyfrowych.

Źródło: Opracowanie własne

4. INKLUZYWNE SMART CITY

Przy podejmowaniu decyzji o inteligentnej transformacji, Gmina powinna kierować się przede wszystkim potrzebami użytkowników nowych rozwiązań. Koncepcja inteligentnych miast odnosi się bowiem do włączenia technologii w zarządzanie miastem w celu zaspokojenia potrzeb jego mieszkańców. Rozwiązania technologiczne mogą potencjalnie rozszerzyć dostęp do usług gminnych, poprawić zaangażowanie społeczne i pobudzić wzrost gospodarczy. Jednak zapewnienie wszystkim mieszkańcom równego dostępu i umożliwienie udziału w podejmowaniu decyzji odnośnie wdrażanych innowacji zależy w dużej mierze od posiadanych przez nich umiejętności cyfrowych. W przypadku odbiorców rozwiązań, którymi będą seniorzy, ważne będzie testowanie technologii połączone z niezbędnymi szkoleniami przy udziale zróżnicowanej grupy osób starszych zamieszkujących poszczególne sołectwa. Kierując się powyższymi wytycznymi możliwe będzie szersze włączenie społeczne seniorów w proces inteligentnej transformacji, a tym samym pozyskanie inteligentnych użytkowników, uczestników i innowatorów.

5. TECHNOLOGIE WSPIERAJĄCE SENIORÓW

Obecnie świat czyni znaczne postępy w zaspokajaniu różnorodnych potrzeb ludności za pomocą technologii. Zaprojektowanie inteligentnej gminy wymaga jednak

szczególnego uwzględnienia nieuniknionego w przyszłości wzrostu populacji osób starszych. Konieczna jest identyfikacja kroków, które należy podjąć dla prawidłowego wdrażania innowacji, które będą skoncentrowane na czynnikach istotnych z punktu widzenia opieki nad osobami starszymi jak dostępność, bezpieczeństwo, rozwiązywanie codziennych problemów i elastyczność zastosowania. Dostępność dotyczy wdrażania rozwiązań, które będą przyjazne dla starszego użytkownika, w tym użytkownika ze szczególnymi potrzebami. Bezpieczeństwo odnosi się do wdrażania projektów, które nie będą stanowiły zagrożenia dla seniorów, a z drugiej strony wzmocnią ich poczucie bezpieczeństwa osobistego. Rozwiązywanie codziennych problemów powinno przejawiać się w dostarczeniu rozwiązań odpowiadających na indywidualne potrzeby konkretnego użytkownika, a elastyczność powinna zapewnić możliwość korzystania z zaoferowanych rozwiązań w każdym miejscu i czasie. Podczas planowania inteligentnej transformacji zakładającej włączenie osób starszych należy najpierw rozpoznać i lepiej zrozumieć problemy z jakimi borykają się oni na co dzień. Najczęściej występujące zamieszczono w tabeli 1.

Tabela 1. Technologie a codzienne problemy seniorów

PROBLEM	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA
Wielochorobowość/zwiększone problemy zdrowotne	Technologie wspierające monitoring parametrów zdrowotnych oraz świadczenie usług opieki zdrowotnej na odległość.
Medykalizacja życia	Technologie wspierające zarządzanie podażą leków.
Styl życia - zmniejszenie aktywności fizycznej	Dbłość o tereny zielone i przyjazne przestrzenie, w których można uprawiać rekreacyjną aktywność fizyczną.
Zmniejszona masa mięśniowa i bardziej kruche kości	Przestrzenie, mieszkania, budynki dostosowane do standardów dostępności i wytycznych dot. projektowania bez barier, technologie pozwalające na optymalizowanie trasy podróży po Gminie, aby uniknąć barier architektonicznych.

Problemy ze wzrokiem	Odpowiednie oznaczenia przestrzeni gminnych oraz środków transportu, technologie pozwalające na lokalizowanie wejścia do budynku, do autobusu lub innego środka transportu.
Problemy ze słuchem	Odpowiednie oznaczenia i technologie zapewniające dostęp do informacji w czasie rzeczywistym na temat transportu publicznego np. za pomocą dźwięku, aplikacje do nawigacji w pomieszczeniach.
Ograniczenie samodzielności wynikające z problemów zdrowotnych	Technologie ułatwiające funkcjonowanie w domu.
Brak motywacji	Technologie wspierające aktywność społeczną wykorzystujące mechanizmy grywalizacji, czyli nagradzania za pożądane zachowania
Brak poczucia przynależności	Technologie wspierające partycypację obywatelską.
Zwiększona potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa	Technologie wykrywające miejsca wysokiego ryzyka oraz pozwalające na wezwanie pomocy w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia (przyciski i systemy SOS).
Utrata umiejętności/utrata pamięci	Technologie pozwalające na monitoring lokalizacji oraz systemy odpowiednich oznaczeń ułatwiających poruszanie się po Gminie.
Poczucie osamotnienia i obniżenie nastroju	Technologie umożliwiających interakcję z innymi – komunikację i integrację.

Źródło: opracowanie własne

Jednak pomimo potencjalnych korzyści, płynących z integracji inteligentnych technologii w życiu, nadal istnieje przepaść cyfrowa między młodszymi i starszymi pokoleniami. Istnieje ryzyko, że im starsza osoba, tym mniejsze będzie prawdopodobieństwo, że skorzysta z Internetu, mediów społecznościowych czy telefonii komórkowej. Jednak ci, którzy już z nich korzystają, dużo chętniej uczą się nowych umiejętności. W wielu przypadkach rzeczywista bariera adopcji rozwiązań technologicznych nie jest związana z samą technologią, ale wynika z osobistych

doświadczeń i przekonań. Dlatego tak istotne w procesie wdrażania smart technologii w Gminie będzie angażowanie wszystkich grup wieku seniorów w tworzenie i doświadczanie korzyści płynących z zastosowania nowych technologii.

Tabela 2. Motywacje seniorów do korzystania z technologii

Motywacje do nabycia i korzystania z technologii	Potrzebuję rozwiązania moich problemów	Senior zdaje sobie sprawę z osobistego problemu (wyzwania), który wymaga rozwiązania.
	Chcę nabyć i korzystać z rozwiązania technologicznego	Środek technologiczny staje się atrakcyjny dla osoby starszej ze względu na funkcjonalność i/lub atrakcyjną cenę.
	Mogę sobie wyobrazić siebie jako użytkownika	Senior identyfikuje się z użytkownikami danej technologii pod względem cech osobowych i umiejętności związanych z korzystaniem z technologii.

Źródło: opracowanie własne

Wśród barier, które ograniczają seniorów w korzystaniu z nowych technologii można wyróżnić 4 główne, które dotyczą chęci poznania technologii, motywacji do nabycia i użycia, sprawności fizycznej oraz zdolności percepcji. Skuteczne korzystanie z technologii np. medycznych przez osoby starsze utrudniają bariery poznawcze i motywacyjne. Przede wszystkim złożoność chorób wieku podeszłego i pogorszenie zdolności motorycznych może przyczyniać się do popełniania błędów podczas korzystania z technologii, a tym samym wzrostu frustracji seniorów i braku akceptacji danej technologii.

Pomimo zainteresowania seniorów nowymi rozwiązaniami ułatwiającymi codzienne funkcjonowanie, wiele badań wskazuje, że faktyczne wykorzystanie ich w codziennym życiu jest bardzo niskie. Główne czynniki, które są przyczyną braku akceptacji dla niektórych technologii przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3. Bariery korzystania z technologii przez seniorów

Bariery korzystania z technologii	Potrzeba pomocy ze strony innych osób - psychologiczna bariera proszenia o pomoc	Zarówno przy wyborze jak i przy korzystaniu z technologii, np. brak umiejętności obsługi komputera, potęguje niechęć do korzystania z technologii. Seniorzy nie chcą prosić o pomoc, ponieważ nie chcą być dla nikogo ciężarem.
	Brak zaufania do technologii	Nieufny stosunek do technologii zastępujących człowieka np. w procesie leczenia wpływa na negatywną lub niską ocenę technologii wykorzystywanych przy realizacji usług takich jak teleporady, telemedycyna.
	Ograniczenia zdrowotne (wzrok, słuch, motoryka, zaburzenia zmysłu dotyku, problemy poznawcze - trudności z przetwarzaniem informacji oraz pamięciowe)	Błędy spowodowane niesprawnością zniechęcają do używania technologii pomimo świadomości korzyści.
	Design produktów, aplikacji, stron internetowych	Niedostosowany do potrzeb i ograniczeń zdrowotnych produkt może powodować jego negatywną ocenę - postreganie jako bezużyteczny.
	Brak funduszy na zakup	Priorytetyzacja wydatków, które w pierwszej kolejności przeznaczane są przez seniorów na zaspokojenie potrzeb podstawowych.

Źródło: opracowanie własne

WYZWANIA

Budowanie zaangażowania seniorów w proces współtworzenia rozwiązań technologicznych.

Przełamanie stereotypów i zachęcenie seniorów do uczenia się nowych technologii.

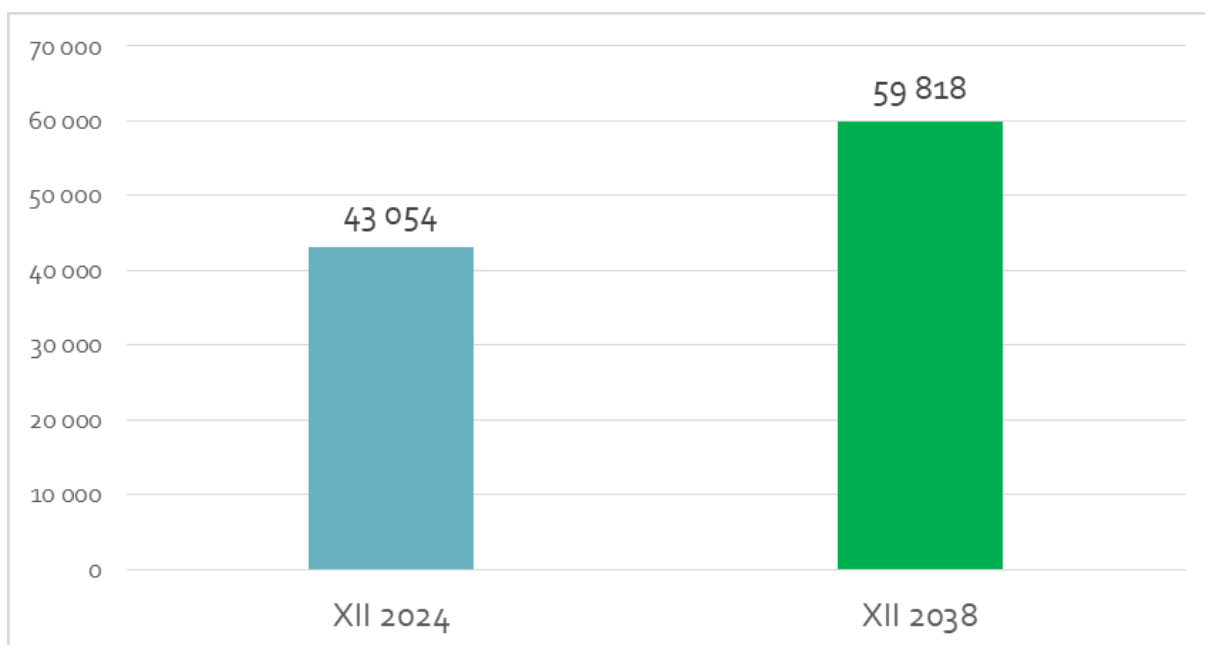
Stworzenie mechanizmów finansowania zakupu technologii.

6. GMINA LESZNOWOLA – DEMOGRAFIA

Zgodnie z danymi opublikowanymi na dzień 31.12.2021 r. Gminę Lesznowola zamieszkiwało 30 160 mieszkańców, z czego 51,9% stanowiły kobiety, a 48,1% mężczyźni. Na przestrzeni lat 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 116,7%.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że średnia wieku w Gminie jest znacznie mniejsza od średniego wieku mieszkańców Polski i wynosi 35,2 lat. Gmina ma również dodatni przyrost naturalny. Ponad połowa mieszkańców Gminy - 58,3% jest w wieku produkcyjnym, 29% w wieku przedprodukcyjnym. Jedynie 12,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Dla porównania wskaźnik ten dla całej Polski wynosi 22,3%. W tabeli 4 zawarto prognozę liczby ludności dla poszczególnych miejscowości w Gminie Lesznowola w 2024 i 2038 roku.

Rycina 1. Prognozy ludności do 2024 roku i 2038 roku

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Lesznowola do 2021 roku.

Tabela 4. Prognozowana liczba mieszkańców w miejscowościach

Lp.	Miejscowość	Prognozowana liczba mieszkańców ogółem tj. pobyt stały + pobyt czasowy + osoby niezameldowane + usługi	
		XII 2024	XII 2038
1	Garbatka	150	322
2	Jabłonowo	724	1217
3	Jastrzębiec	250	308
4	Jazgarzewszczyzna	400	523
5	Janczewice	1196	1823
6	Kolonia Warszawska	500	905
7	Kolonia Mrokowska	300	609
8	Kolonia Lesznowola	668	802
9	Kosów	350	354
10	Lesznowola	3993 ¹	5895 ¹
11	Łazy	4980 ²	6204 ²
12	Łoziska	1235	1482
13	Magdalenka	1200	1897
14	Marysin	500	929
15	Mroków	1470	1764
16	Mysiadło	5500 ³	6998 ³
17	Nowa Iwiczna	3900	4200
18	Nowa Wola	2500	3965
19	Stachowo	200	279
20	Podolszyn	520	893
21	Stara Iwiczna	1400	1762
22	Stefanowo	1437	1725
23	Wólka Kosowska	2500	3592
24	Wola Mrokowska	800	1484
25	Warszawianka	366	439
26	Wilcza Góra	1550	2453
27	Władysławów	900	1518
28	Zgorzała	1600	2629
29	Zamienie	1965	2847
	Razem	43 054	59 818

¹w tym: PGR Lesznowola, Lesznowola Pole. ²w tym: PGR Łazy, Radiostacja Łazy ³w tym: Mysiadło KPGO.
 Źródło: STRATEGIA ROZWOJU GMINY LESZNOWOLA DO 2021 ROKU.

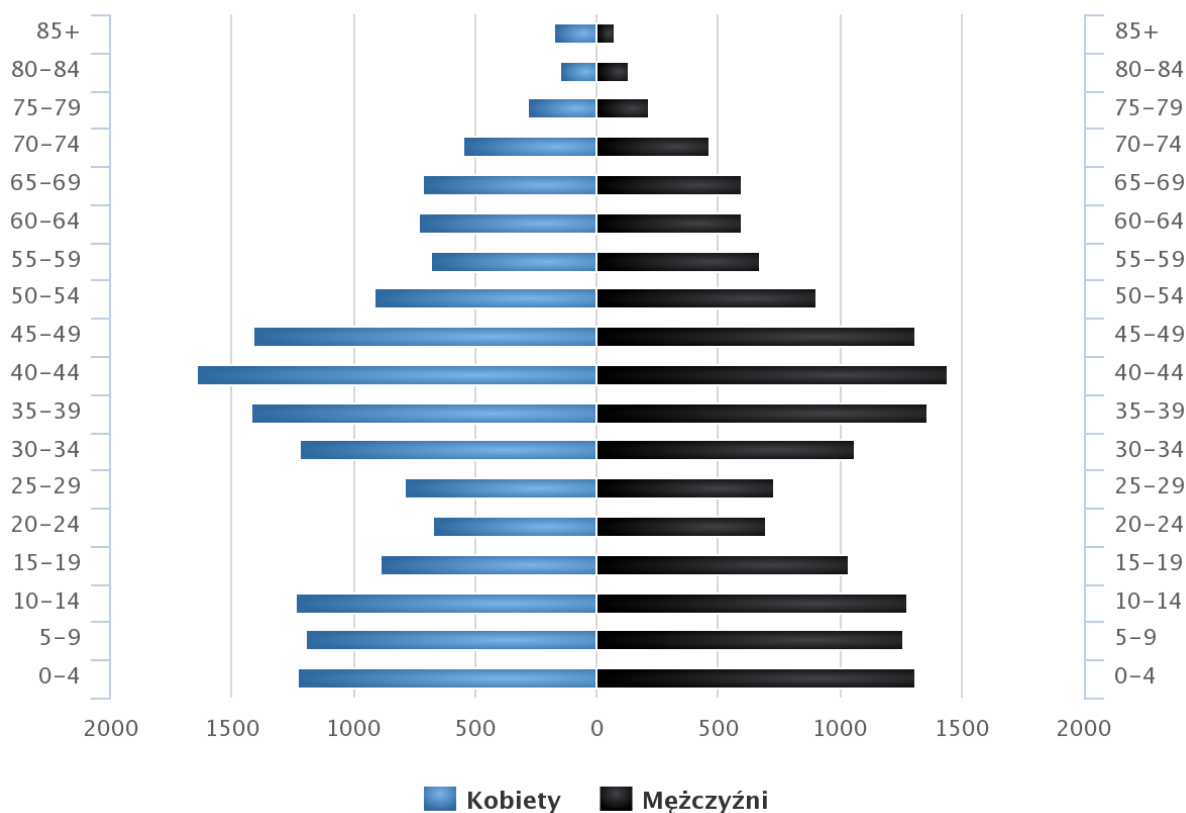
SENIORZY W GMINIE LESZNOWOLA

Patrząc na strukturę osób w wieku poprodukcyjnym zameldowanych w Gminie (pobyt stały), większość stanowią kobiety (65,3% - 2365 osób). Mężczyźni stanowią 34,7%, co oznacza, że Gminę zamieszkuje 1255 mężczyzn w wieku 65+.

Największy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (według statystyk GUS) odnotowano na koniec 2021 roku w Podolszynie, Stachowie, Magdalence i Łazach. Najniższy w Zgorzale, Nowej Woli, Łoziskach.

Przyglądając się piramidzie wieku, zauważyć można, że największą grupę seniorów stanowią seniorzy młodszy, osoby w wieku przedemerytalnym oraz osoby, które za dekadę wkroczą w wiek senioralny (rycina 2).

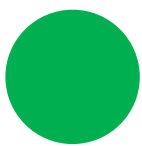
Rycina 2. Piramida wieku w Gminie Lesznowola

Źródło: GUS

Korzystnym w tym przypadku zjawiskiem jest to, że są to osoby, którym znane są nowe technologie, a więc niejako automatycznie będą pełniły rolę inteligentnych użytkowników i potencjalnych inteligentnych uczestników. W związku z tym, ważne będzie odpowiednie przygotowanie infrastruktury cyfrowej, która ułatwi im korzystanie z wdrażanych rozwiązań oraz zaangażowanie ich w proces współtworzenia. Ponadto istotne w przypadku dbałości o zdrowie mieszkańców, będzie również skoncentrowanie działań na promocję zdrowego stylu życia, która pozwoli zminimalizować ryzyko rozwoju oraz skutki chorób cywilizacyjnych.

WYZWANIA

Budowanie świadomości aktywnego i zdrowego starzenia się wśród osób w wieku przedemerytalnym.

Monitorowanie potrzeb wszystkich grup wieku.

Otoczenie szczególną opieką sędziwych seniorów tj. osób w wieku 80 lat i więcej.

Monitorowanie adopcji technologii przez różne grupy wieku.

7. WIZJA GMINY LESZNOWOLA

Mając na uwadze główne cele Strategii Rozwoju Gminy, jej potencjał oraz wyzwania demograficzne, proponowany rozwój inteligentny Gminy opierać się będzie na 4 filarach: Gmina Zielona, Gmina Dostępna, Gmina Inteligentna, Gmina Przyjazna Seniorom.

Źródło: opracowanie własne

W celu określenia kierunków działań, które należy zaplanować na kolejne 5 lat, należy przyrzeć się obecnym zasobom i potencjałowi Gminy. Ocena potencjału i określenie możliwych kierunków działań została opracowana na podstawie dostępnych dokumentów strategicznych Gminy, w tym raportów za poszczególne lata, dotychczasowej Strategii Rozwoju Gminy do 2021 roku, projektu i diagnozy do Strategii Rozwoju na lata 2022-2032, Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, danych o demografii udostępnionych przez Gminę, planów zagospodarowania przestrzennego wybranych sołectw oraz dokumentów strategicznych powiatu i województwa mazowieckiego.

8. DIAGNOZA POTENCJAŁU GMINY LESZNOWOLA

8.1 GMINA LESZNOWOLA GMINĄ ZIELONĄ

Rozwojowi Gminy sprzyja zdecydowanie jej położenie. Bliskość Warszawy oraz sprawne połączenia komunikacyjne powodują, że coraz więcej osób przenosi się na obrzeża stolicy, czyniąc Gminę „sypialnią” Warszawy. Migracja ludności z dużych miast do Gmin takich jak Lesznowola, została pogłębiona dodatkowo jeszcze przez pandemię. Wyniki Analizy migracji ludności przygotowanej przez RynekPierwotny.pl na podstawie danych GUS wskazują, że do 2030 roku największe zmiany w strukturze i liczebności ludności odczuwalne będą w małych gminach zlokalizowanych wokół dużych metropolii. Taką sytuację zaobserwować można w Gminie Lesznowola, która w bardzo szybkim tempie zmienia swoje rolnicze oblicze. Z dokumentów dotyczących planów zagospodarowania przestrzennego Gminy wynika, że znaczna jej powierzchnia przeznaczona jest i będzie pod wielofunkcyjną zabudowę mieszkaniową oraz rozwój infrastruktury usługowej, rekreacyjnej i sportowej.

Potwierdza to również Raport o stanie Gminy za rok 2021, w którym podkreśla się, że Gmina Lesznowola od kilku lat inwestuje w zabudowę mieszkaniową ekstensywną oraz przeznaczoną na nieuciążliwą działalność gospodarczą. Jak zapisano w Strategii Rozwoju do 2021 roku, rozwój Gminy nie może naruszać jej walorów przyrodniczych. W wyzwaniach rozwojowych w projekcie Strategii na lata 2022-2032 znalazł się ponadto priorytet związany z wytyczeniem nowych terenów zieleni urządzonej oraz kontynuacja nowych nasadzeń. Z uwagi na postępującą urbanizację, Gmina od dawna przywiązuje szczególną wagę również do zachowania jak najlepszej jakości powietrza. Z tego względu jednym z priorytetów wyszczególnionych w Raporcie o stanie Gminy stała się ochrona lasów oraz promocja sadzenia roślinności rodzimej.

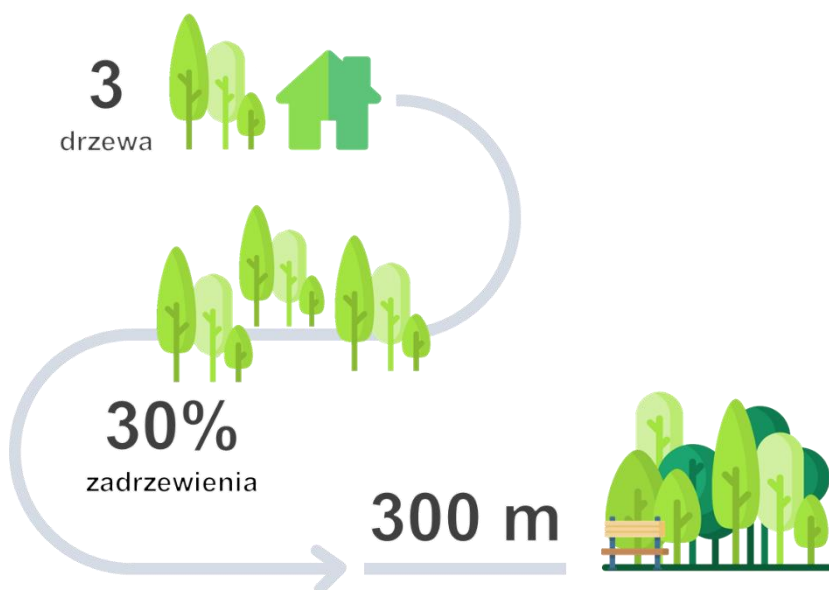
W związku z powyższym Gmina wykazuje duży potencjał do tworzenia rekreacyjnych przestrzeni zielonych, które służyć będą w równym stopniu młodym jak i starszym mieszkańcom.

W diagnozie do Strategii rozwoju na lata 2022-2032 zidentyfikowano potrzebę zgłaszaną przez mieszkańców związaną z odpowiednim zagospodarowaniem terenów

zielonych, które sprzyjałyby odpoczynkowi. Jednocześnie zwrócono uwagę na przydatność narzędzia, które pozwoliłoby identyfikować na mapie Gminy tereny zielone i wskazywać tereny, o które mieszkańcy mogliby wspólnie dbać. Badania dotyczące wpływu zieleni na zdrowie i dobre samopoczucie mieszkańców wykazały, że życie w miejscach z większą ilością terenów zielonych wpływa na poprawę samooceny zdrowia psychicznego i fizycznego, spadek odsetka otyłych seniorów oraz zmniejsza ryzyko chorób serca. Bliskość terenów zielonych wpływa też pozytywnie na zdrowie psychiczne mieszkańców. Dodatkowo zaobserwowano, że okazje do interakcji społecznej w parkach i na terenach zielonych mogą zmniejszać poczucie osamotnienia wśród starszych seniorów.

Wśród propozycji optymalnego rozplanowania powierzchni zielonych w miastach, co można adaptować na potrzeby również gmin, pojawiła się nowa propozycja, której zastosowanie ma sprzyjać poprawie zdrowia mieszkańców. Zasada 3-30-300 zakłada, że każdy mieszkaniec powinien widzieć z okna swojego mieszkania/domu co najmniej trzy drzewa, mieć w swoim sąsiedztwie 30-procentowe zadrzewienie otoczenia i mieszkać nie dalej niż 300 m od najbliższego parku lub rekreacyjnych terenów zielonych (rycina 3).

Rycina 3. Zasada planowania zieleni 3-30-300

Źródło: opracowanie własne

Co ciekawe, podczas pandemii COVID-19 badacze zauważyli, że zielone widoki za oknem zmniejszają objawy depresji. Otoczenie miejsca zamieszkania osób starszych ma też bardzo duży wpływ na ich mobilność.

Jednak, aby zielona przestrzeń była korzystna dla zdrowia, należy zwrócić szczególną uwagę na jej aranżację. W przypadku osób starszych wyjątkowo ważne są takie elementy, jak ławki, miejsca do odpoczynku o odpowiednim zacienieniu oraz odpowiednio przygotowane ścieżki spacerowe. Istotne znaczenie ma w tym przypadku słowo odpowiednio dostosowane, tzn. takie, które pozwoli seniorom po pierwsze bezpiecznie się poruszać, a po drugie zapewnić dobre skomunikowanie z miejscem zamieszkania. Innym ważnym wyznacznikiem jakości zielonych przestrzeni jest taka aranżacja, która sprzyjać będzie aktywności fizycznej na świeżym powietrzu.

Gmina Lesznówola należy do gmin mało zanieczyszczonych, gdyż władze od dłuższego czasu inwestują, jak wspomniano wcześniej, w ochronę powietrza. Na terenie Gminy rozmieszczono np. czujniki monitorujące jakość powietrza, dzięki czemu mieszkańcy mogą sprawdzić np. poziom stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 i PM10, temperaturę i wilgotność powietrza, ciśnienie atmosferyczne oraz siłę wiatru.

ZIELEŃ W GMINIE LESZNOWOLA STAN OBECNY

Jednym z celów zrównoważonego rozwoju Europy jest zapewnienie do 2030 roku łatwego i powszechnego dostępu do bezpiecznych terenów zielonych i przestrzeni publicznej, szczególnie kobietom, dzieciom, osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnością, które sprzyjać będą inkluzji. Zrównoważone miasta, gminy i społeczności są jedną ze składowych koncepcji Smart City.

Mając powyższe na uwadze dokonano analizy terenów zielonych w Gminie Lesznówola i wskazano wyzwania, którym władze Gminy będą musiały sprostać chcąc stworzyć jak najlepsze warunki życia dla obecnych i przyszłych seniorów.

Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej wzrósł na przestrzeni lat 2011-2020 , ale od kilku lat utrzymuje się na tym samym poziomie i wynosi 0,9% w stosunku do całkowitej powierzchni Gminy.

Kod	Nazwa	udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
1418032	Lesznowola (2)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9

Źródło: GUS

Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogólnej Gminy wynosi 1,42 i pozostaje niezmienny od 2018 roku.

Kod	Nazwa	udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
1418032	Lesznowola (2)	0,76	0,76	0,74	0,74	0,85	1,10	1,34	1,42	1,42	1,42

Źródło: GUS

Powierzchnia terenów zielonych w 2020 roku zajmowała w Lesznowoli łącznie 98,23 ha, w tym parki, zieleńce, i zieleń osiedlowa 59,92 ha, cmentarze 18,31 ha, lasy gminne 20 ha.

Kod	Nazwa	parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	cmentarze	lasy gminne
		powierzchnia	powierzchnia	powierzchnia
		ogółem (w miastach i na wsi)	ogółem (w miastach i na wsi)	ogółem (w miastach i na wsi)
		2020	2020	2020
		[ha]	[ha]	[ha]
		1418032	Lesznowola (2)	59,92

Źródło: GUS

Zatem powierzchnia terenów zielonych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 32,29 m².

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) powierzchnia zieleni na jednego mieszkańca powinna wynosić 50 m². Zakłada się jednak minimum na poziomie 9 m², a Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej w Warszawie zaleca przyjmowanie przedziału od 8 do 15 m² na jednego mieszkańca. Dla porównania, przeciętne miejsce parkingowe zajmuje ok. 12 m².

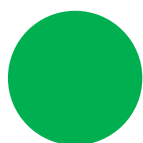
Patrząc na powyższe normy, wskaźnik zieleni w Gminie Lesznówola wygląda optymistycznie, jednak należałoby sprawdzić, czy zielen ta jest dostępna dla mieszkańców, a w szczególności, czy jest dostępna dla seniorów.

Europejska Agencja Środowiska wskazuje, że dostęp do zieleni jest definiowany jako zamieszkanie w odległości nie większej niż 300 m w linii prostej od publicznego terenu zieleni o funkcji rekreacyjnej, z którego można korzystać bezpłatnie. Odległość 300 m w linii prostej odpowiada dystansowi ok. 500 m do pokonania pieszo, równoznacznemu dla osoby starszej z czasem pieszego dojścia wynoszącym ok. 15 minut. Wskaźnikiem dostępności jest odsetek osób mieszkających w odległości 300 m od badanych terenów, wyrażony jako procentowy udział w całości populacji. Zgodnie z zasadami agencji, wskaźnik oblicza się w dwóch wariantach - dla wszystkich terenów zieleni i dla terenów większych niż 0,5 ha.

Od 2019 roku sadzeniem drzew oraz ich pielęgnacją zajmuje się Referat Ochrony Środowiska i Rolnictwa oraz Referat Gospodarki Komunalnej. Do zadań tego referatu należy opieka nad drzewami już rosnącymi oraz działania związane z nowymi nasadzeniami. W pozwoleniach na wycinkę drzew wydawanych przez Wójta Gminy zawarta jest klauzula wskazująca obowiązek nowych nasadzeń, aby zrekompensować braki powstałe w drzewostanie na terenach inwestycyjnych, gdzie wycinka drzew jest konieczna do realizacji inwestycji. Inwestorzy dokonują nasadzeń drzew i krzewów na terenach będących w zarządzie Gminy.

WYZWANIA

Aby ustalić, czy wyliczona zieleń na mieszkańca Gminy Lesznówola może być uznana za zieleń dostępną dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami konieczna jest:

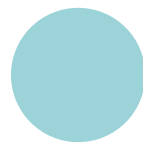
Identyfikacja rejonów Gminy Lesznówola zamieszkałych w największym stopniu przez obecnych seniorów oraz osoby, które w okresie obowiązywania strategii wejdą w wiek emerytalny,

Ocena wskaźnika zieleni w Gminie Lesznówola w myśl zasady 3-30-300, ze szczególną koncentracją na ostatnim czynniku, czyli dostępności w obrębie 300 m od miejsca zamieszkania seniorów,

Ocena aranżacji zielonych przestrzeni pod kątem zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych seniorów,

Inwentaryzacja potrzeb wprowadzenia zmian pod kątem standardów dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami ustalonymi dla terenów rekreacyjnych,

Weryfikacja dostępnych rozwiązań pozwalających na zaspokojenie potrzeb seniorów pod kątem funkcjonalności istniejących przestrzeni mając na uwadze charakter integracyjny oraz oczekiwania lesznówolskich seniorów co do komfortu takich miejsc.

Gminne przestrzenie zielone mają docelowo służyć każdemu mieszkańcowi w myśl zasad uniwersalnego projektowania oraz w zgodzie ze zgłoszonymi oczekiwaniami mieszkańców w badaniach prowadzonych na potrzeby opracowania nowej Strategii Rozwoju.

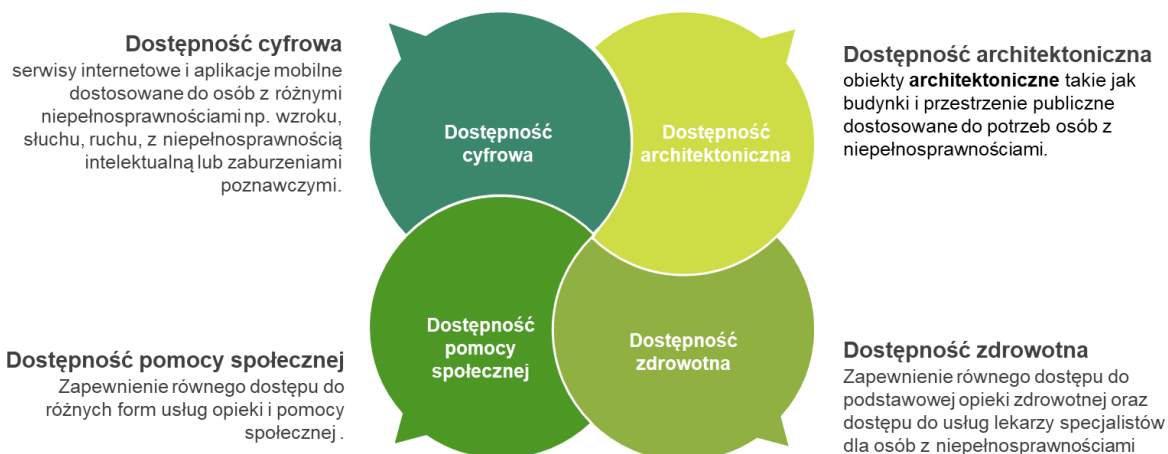

8.2 GMINA LESZNOWOLA GMINĄ DOSTĘPNĄ

Dostępność oznacza możliwość korzystania z przestrzeni i usług oferowanych przez Gminę przez wszystkich mieszkańców w takim samym stopniu. Zgodnie z szacunkami, 30% polskiego społeczeństwa może mieć ograniczenia zdrowotne, które utrudniają poruszanie się w przestrzeniach miejskich. W związku z tym w 2019 roku weszła w życie ustawa, której celem jest poprawa funkcjonowania osób ze szczególnymi potrzebami. Ustawa jest elementem rządowego programu „Dostępność Plus” i jest kompatybilna z zapisami Konwencji ONZ dotyczącej praw osób niepełnosprawnych, do równego dostępu do różnych obiektów oraz rozwiązań zapewniających dostępność budynków użyteczności publicznej i terenów dla osób niepełnosprawnych. Unia Europejska dąży do tego, by produkty i usługi były bardziej dostępne dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Zgodnie z danymi opublikowanymi przez Radę Unii Europejskiej, 80 milionów osób, czyli 1 na 6 osób w Unii cierpi na jakąś formę niepełnosprawności. 80% z tych niepełnosprawności nie jest widoczna.

W czerwcu 2020 władze Gminy wyznaczyły koordynatora ds. dostępności, którego główne zadania związane są ze wsparciem osób ze szczególnymi potrzebami w dostępności do usług oferowanych przez Gminę, koordynacją i wdrożeniem planu zapewnienia dostępności oraz monitoringiem działalności w zakresie zapewnienia dostępności.

Gmina dostępna, czyli jaka?

Źródło: opracowanie własne

Promowanie zdrowych społeczności to podstawa działania samorządu. Wiąże się to z tworzeniem dobrze zaplanowanego środowiska, które sprzyja budowaniu poczucia przynależności i zaangażowania, zapewnia równy dostęp do usług i infrastruktury oraz sprzyja integracji społecznej. W projekcie Strategii gminy na lata 2022-2032 podkreślono konieczność dostosowania infrastruktury i oferty usług publicznych do różnych grup wieku, w tym zapewnienia lepszego dostępu do usług zdrowotnych i profilaktyki osobom z niepełnosprawnościami. Poza tym zarekomendowano zwiększenie liczby ogólnodostępnych terenów zielonych i miejsc, które sprzyjałyby integracji mieszkańców. Gmina Lesznowola inwestuje jednak w rozwój tego typu miejsc np. poprzez budowę tężni. Gmina pozyskała ok. 30 tys. zł na budowę tężni w Magdalence ze środków Programu „Mazowiecki Instrument Wsparcia Ochrony Powietrza i Mikroklimatu MAZOWSZE 2021”. Celem programu jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez poprawę jakości powietrza i mikroklimatu. W Gminie brak jest jednak większej liczby miejsc, które pozwalałyby na wspólne i aktywne spędzanie czasu wolnego, a przede wszystkim dobrze zorganizowanej komunikacji pieszo-rowerowej, w tym w szczególności dostosowanych ciągów pieszych do możliwości poruszania się po Gminie przez osoby z ograniczoną mobilnością. Na słabą organizację ścieżek rowerowych wskazano również w badaniu ankietowym prowadzonym na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju na lata 2022-2032.

8.2.1 DOSTĘPNOŚĆ ARCHITEKTONICZNA

Wychodzenie na zewnątrz jest niezbędne dla zachowania zdrowia i dobrego samopoczucia w późniejszym życiu. Istnieje wiele aspektów projektowania przestrzeni, które muszą być brane pod uwagę przez projektantów, aby wychodzenie na zewnątrz było dla seniorów łatwiejsze i przyjemniejsze, a także mniej stresujące lub frustrujące. Dobrze zaprojektowane przestrzenie publiczne motywują osoby starsze do aktywności poza miejscem zamieszkania, a więc mają szansę zwiększyć ich aktywność społeczną i tym samym wspierać w podtrzymaniu zdrowia fizycznego. Aby przestrzeń gminna została uznana za dostosowaną do potrzeb osób starszych powinna spełniać kilka warunków, które dla starszych osób mają szczególne

znaczenie dla poprawy ich samopoczucia oraz poziomu zadowolenia z jakości swojego życia.

Jakich udogodnień oczekują najczęściej osoby starsze lub osoby z niepełnosprawnościami?

- szerokiego wyboru miejsc do odpoczynku, w których mogą usiąść, cieszyć się przebywaniem w miejscach publicznych i obserwowaniem ludzi,
- dbałości o wyposażenie miejsc do odpoczynku wyposażonych w odpowiednio zaprojektowane meble miejskie jak ławki, umieszczone tak, aby zapewnić cień i komfort przebywania,
- zapewnienia udogodnień w poruszaniu się, jak poręcze, podjazdy czy podnośniki,
- zwiększenia liczby toalet publicznych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- zwiększenia i poszerzenia ścieżek spacerowych zapewniających bezpieczeństwo poruszania się poprzez stworzenie bezpiecznego buforu pomiędzy nimi a ruchem ulicznym,
- zapewnienia bezpiecznych i odpowiednio oznaczonych przejść dla pieszych i odpowiednio przystosowanych przystanków,
- wprowadzenia systemu informacji pasażerskiej dostosowanego do potrzeb osób niedowidzących i niedosłyszących,
- zwiększenia miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych,
- organizacji sprawnej komunikacji z obiektami usługowymi, placówkami medycznymi i miejscami rekreacyjnymi.

Według Najwyższej Izby Kontroli, po wprowadzeniu standardów dostępności regulowanych przez wspomnianą wcześniej ustawę, 80 proc. skontrolowanych gmin zaczęło likwidować istniejące bariery. Należy przy tym wspomnieć, iż NIK przedstawiła propozycję rozwiązań, które mogłyby pomóc je zniwelować. Podzielone zostały one ze względu na najważniejsze ograniczenia osób ze szczególnymi potrzebami, co zawarto w tabeli 5.

Tabela 5. Rozwiązania proponowane przez NIK poprawiające dostępność

Dla osób niedowidzących i niewidzących wzroku	Dla osób z ograniczeniami narządu ruchu	Dla osób niedosłyszących i niesłyszących
oznaczenie w alfabecie Braille'a i inne oznaczenia dotykowe	alternatywne metody pokonywania różnic wysokości (windy, platformy, itd)	stosowanie urządzeń wspomagających słyszenie (np. pętle indukcyjne)
ścieżki i mapy dotykowe	odpowiednia szerokość przestrzeni komunikacyjnych	stosowanie komunikatów i oznaczeń tekstowych (tablice zmienno-znakowe, tablice informacyjne, piktogramy itp.)
kontrast barwny	miejsca odpoczynku z ławkami	zapewnienie odpowiedniego oświetlenia twarzy rozmówcy
komunikaty głosowe (np. przy przejściach dla pieszych)	odpowiednie parametry elementów wyposażenia, np. wysokość blatów	zapewnienie personelu ze znajomością języka migowego lub wideo-tłumaczeń
dokumenty w formie umożliwiającej ich odczytanie i wypełnienie przy pomocy komputera wyposażonego w program czytający	specjalnie dostosowane pomieszczenia, np. toalety	
audiodeskrypcja (muzea, kina, teatry)	drzwi automatyczne	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu NIK „Dostępność przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych, 2018.

WYZWANIE 1

W celu realizacji powyższych oczekiwań najważniejszym wyzwaniem dla Gminy jest zapewnienie dobrze zorganizowanego transportu publicznego oraz dostosowanie chodników, ścieżek pieszych i rowerowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Tak aby w łatwy sposób mogły one dotrzeć do obiektów usługowych, terenów rekreacyjnych oraz placówek medycznych.

Jak zauważono w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Lesznówola, część dróg w Gminie nie posiada wydzielonych chodników dla pieszych, co stanowi zagrożenie dla pieszych, a przede wszystkim dla osób o ograniczonej mobilności. Ponadto należy zadbać o bezpieczeństwo ruchu rowerowego, który obecnie odbywa się na ogólnodostępnych jezdniach. Istotnym wyzwaniem jest dostosowanie nawierzchni istniejących dróg do wytycznych dotyczących projektowania bez barier. W studium podkreślono również konieczność poprawy dostępu do komunikacji gminnej. W uchwałach dotyczących miejscowego planu zagospodarowania dla poszczególnych sołectw nakazuje się kształtowanie nawierzchni ulic oraz urządzeń przeznaczonych dla ruchu pieszego (w szczególności chodników i przejść przez jezdnie) do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami oraz wyznaczenie odpowiednich miejsc do parkowania. Jednak jak zasygnalizowano w projekcie Strategii Rozwoju Gminy celem przyszłych działań powinna być intensyfikacja działań zmierzających do poprawy stanu technicznego dróg oraz poprawy bezpieczeństwa pieszych, co wiąże się z koniecznością zwiększenia inwestycji w budowę chodników, ścieżek pieszych i rowerowych oraz zwiększenie liczby przejść dla pieszych, dostosowanych do potrzeb również starszych mieszkańców.

WYZWANIE 2

Kolejnym istotnym wyzwaniem będzie przeprowadzenie audytu dostępności przestrzeni Gminy pod kątem wyposażenia jej w elementy małej architektury miejskiej pozwalającej osobom starszym i osobom ze szczególnymi potrzebami na odpoczynek, a następnie podjęcie działań, których celem będzie instalacja w przestrzeni gminnej

mebli miejskich, w szczególności miejsc do siedzenia, które powinny posiadać określone parametry umożliwiające swobodne siadanie i wstawianie oraz umieszczanie wózków inwalidzkich.

WYZWANIE 3

W Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Lesznowola na lata 2020-2025 zwrócono uwagę na konieczność tworzenia m.in. nowych miejsc do integracji społeczności Gminy, szczególnie w tych miejscach, które oddalone są od zorganizowanych zajęć dla mieszkańców. W związku z tym wyzwaniem dla Gminy w pierwszym etapie transformacji będzie dokładne zmapowanie aktualnych miejsc potencjalnej integracji, a następnie stworzenie oferty miejsc dostępnych dla mieszkańców w najbliższym sąsiedztwie, które będą uwzględniać nie tylko potrzeby seniorów, ale również korelować z potrzebami pozostałych grup wieku. Co ważne, miejsca te muszą charakteryzować się wysoką dostępnością, włączając dobry dojazd i motywować do podejmowania aktywności.

zapewnienie dobrze zorganizowanej komunikacji gminnej oraz dostosowanie chodników, ścieżek pieszych i rowerowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,

przeprowadzenie audytu dostępności przestrzeni Gminy pod kątem wyposażenia jej w elementy małej architektury miejskiej pozwalającej osobom starszym i osobom ze szczególnymi potrzebami na odpoczynek,

tworzenie dobrze skomunikowanych nowych miejsc do integracji społeczności Gminy.

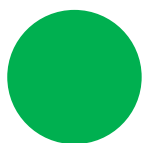

8.2.2 DEKLARACJA DOSTĘPNOŚCI URZĘDU GMINY LESZNOWOLA

Na stronie internetowej Urzędu Gminy opublikowano deklarację dostępności, która dotyczy zarówno standardów dostępności cyfrowej, jak i dostępności architektonicznej budynku Urzędu. Czytamy w niej, że dostosowano m.in. stronę internetową do wymogów przepisów ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych i jest częściowo zgodna z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Strona www spełnia również standardy W3C: HTML 5 oraz WCAG 2.0 AA. Ponadto posiada mechanizmy ułatwiające przeglądanie treści przez osoby niedowidzące pozwalające na regulacje kontrastu i wielkości tekstu.

W zakresie dostępności architektonicznej, budynek Urzędu jest dobrze oznakowany, rozpoznawalny oraz łatwo dostępny pod względem dojazdu. Został wyposażony w podjazd o niskim stopniu nachylenia, umożliwiający wjazd osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich oraz toaletę dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Z uwagi na możliwości techniczne i brak windy, osoby z niepełnosprawnościami obsługiwane są przez dedykowanego pracownika na parterze budynku. Przed Urzędem zadbano o miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych. W budynku nie ma jednak odpowiednich oznaczeń ułatwiających poruszanie się osobom niedosłyszącym czy niewidomym. Gmina nie zapewnia też tłumacza języka migowego, natomiast do budynku można wejść z psem asystującym.

WYZWANIA

Dostosowanie budynku Urzędu oraz obsługi mieszkańców o szczególnych potrzebach, w tym osób niedowidzących oraz niedosłyszących przy wykorzystaniu technologii.

8.2.3 DOSTĘPNOŚĆ CYFROWA

Ustawa o dostępności cyfrowej opisuje zasady dostępności i zasady postępowania w przypadku jej braku. Ponadto nakłada na instytucje obowiązek umieszczenia deklaracji dostępności na stronach internetowych. Narzędzia cyfrowe stosowane przez instytucje muszą spełnić wymagania zbieżne z wytycznymi WCAG na poziomie AA. Wszystko po to, by osoby z różnymi niepełnosprawnościami również intelektualnymi, mogły w sposób prosty korzystać z informacji dostępnych w Internecie. Zasady dostępności dotyczą również aplikacji mobilnych tworzonych przez instytucje. Dostępność stron internetowych obowiązuje również organizacje działające na rzecz poprawy jakości życia osób starszych lub niepełnosprawnych.

W przypadku transformacji w „gminę smart” przyjazną aktywnemu starzeniu się, Gmina powinna zadbać, by w miarę możliwości wszyscy interesariusze działający w sektorze srebrnej gospodarki przestrzegali zasad dostępności cyfrowej i dostosowali swoje strony internetowe do wytycznych ustawy. W tym celu warto byłoby opracować m.in. Poradnik dostępności, który powinni otrzymać w pierwszej kolejności przedsiębiorcy i organizacje, które świadczą usługi lub wdrażają projekty na rzecz osób starszych i osób ze szczególnymi potrzebami. Zasadnym byłoby również monitorowanie wdrażanych zmian i ustanowienie rankingu najbardziej przyjaznych i dostępnych serwisów www oraz wprowadzenie możliwości oceny dostępności cyfrowej serwisów przez seniorów i osoby ze specjalnymi potrzebami. Zaangażowanie lokalnych firm oraz organizacji w adopcję standardów dostępności cyfrowej usprawni z pewnością proces włączenia cyfrowego osób starszych. Ponadto służyć będzie wszystkim mieszkańcom, gdyż jak wspomniano wcześniej 1 na 6 Europejczyków boryka się z różnego rodzaju niepełnosprawnościami np. upośledzeniem wzroku, czy słuchu, a problem ten nie dotyczy to tylko osób w wieku senioralnym.

WYZWANIA

Wykorzystanie potencjału technologii do prostego korzystania ze strony internetowej Gminy w szczególności pod kątem osób z ograniczeniami zdrowotnymi oraz stron internetowych kluczowych interesariuszy w Gminie.

8.2.4 DOSTĘPNOŚĆ OPIEKI ZDROWOTNEJ

Dostępność opieki zdrowotnej można określić jako zależność między liczbą i rodzajem świadczonych usług zdrowotnych, a potrzebami zróżnicowanych grup odbiorców. Dostępność opieki zdrowotnej dotyczy zarówno dostępu do lekarzy, w tym specjalistów, jak i placówek medycznych, w tym budynków oraz programów profilaktycznych i innych usług o charakterze profilaktycznym. Dostępność do opieki zdrowotnej jest również zależna od lokalizacji placówek świadczących usługi zdrowotne i prozdrowotne. Jak wskazują różne badania dotyczące mobilności osób starszych, wiele z nich nie korzysta np. z oferowanych programów profilaktycznych ze względu na zbyt dużą odległość, brak środka transportu, czy koszty transportu.

Starsze osoby nieposiadające środków transportu są uzależnione od członków rodziny lub komunikacji miejskiej, aby uzyskać dostęp do usług. Ograniczona możliwość korzystania ze środka transportu automatycznie ogranicza dostęp do tych usług. Ci seniorzy, którzy prowadzą samochód, wolą natomiast jeździć o określonych porach i na krótszych dystansach. Preferują unikanie jazdy w dużym natężeniu ruchu lub późno w ciągu dnia, co ogranicza ich dostępność do odbywania np. wizyt lekarskich oferowanych w późnych godzinach popołudniowych. Jak zaznaczają seniorzy w badaniu ankietowym, czynnikiem utrudniającym samodzielne funkcjonowanie seniorów w Gminie jest m.in. ograniczona dostępność do placówek medycznych wynikająca z braku dobrze zorganizowanej komunikacji miejskiej.

Dostępność obejmuje również sposób świadczenia usług oraz obsługi pacjentów w wieku senioralnym. Może być ona również uzależniona od poziomu cen za usługi zdrowotne oraz zdolność finansowania przez pacjentów. Zgodnie z wynikami przeprowadzonego badania potrzeb lesznowolskich seniorów, wielu z nich jest zmuszonych do korzystania z prywatnej opieki zdrowotnej ze względu na ograniczoną dostępność przede wszystkim lekarzy specjalistów. Dostępność odnosi się też do wystarczającej liczby funkcjonujących obiektów zdrowia publicznego i opieki zdrowotnej oraz prowadzonych programów, czy projektów prozdrowotnych. Jak podkreślono w badaniu czynnikiem utrudniającym korzystanie z programów profilaktycznych w Gminie jest określony górny poziom wieku uczestników, nie

pozwalający na uczestnictwo osób starszych. Dostępność obejmuje również prawo do poszukiwania, otrzymywania i przekazywania informacji związanych ze zdrowiem w przystępnej i akceptowalnej przez osoby starsze formie. Informacja o zdrowiu często bywa podstawowym wyznacznikiem zdrowia w każdym wieku. Brak informacji może ograniczać dostęp do odpowiedniej i terminowej opieki zdrowotnej. W badaniu ankietowym zwrócono uwagę na brak możliwości dodzwonienia się do przychodni, błędne lub nieaktualne informacje na stronach internetowych placówek medycznych oraz brak skutecznej komunikacji ze strony Gminy odnośnie prowadzonych projektów prozdrowotnych.

W Strategii Rozwoju Gminy zaznaczono, iż kluczowym dla poprawy zdrowia mieszkańców jest przede wszystkim zapewnienie opieki specjalistycznej oraz wspieranie i promowanie stosowania nowoczesnych technologii medycznych z obszaru telemedycyny. Ponadto zauważono, że koniecznym byłoby również podjęcie działań zmierzających do rozszerzenia oferty usług zdrowia psychicznego oraz edukacji zdrowotnej i profilaktyki zdrowotnej. Za ważny priorytet działań w obszarze opieki zdrowotnej uznano również działania zmierzające do budowania wiedzy o zdrowiu i zdrowym stylu życia. Podobne obserwacje poczyniono podczas analizy wyników badania potrzeb seniorów. Szczególnie jeśli chodzi o kwestię wsparcia psychologicznego, które może być potrzebne tym seniorom, którzy mieszkają sami i nie otrzymują pomocy ze strony rodziny. Ankietowani seniorzy podkreślili, że najczęstszymi problemami, z którymi mogą borykać się seniorzy w Gminie są: samotność i brak wsparcia ze strony rodziny, jak również brak umiejętności cyfrowych pozwalających na rekompensatę braku interakcji z innymi np. poprzez wykorzystanie komunikatorów, mediów społecznościowych, czy platform skupiających osoby o podobnych problemach i zainteresowaniach.

Gmina Lesznówola nie jest gminą odosobnioną, jeśli chodzi o dostępność placówek medycznych. W Polsce nadal utrzymuje się dosyć niski poziom dostępności nie tylko pod względem lokalizacji, ale również dostępności architektonicznej i sposobu organizacji obsługi przez personel placówek.

W Gminie Lesznowola usługi z zakresu opieki zdrowotnej świadczą Przychodnie Lekarskie Świat Zdrowia. Realizują one świadczenia zdrowotne w ramach kontraktów z NFZ w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) w Ośrodkach Zdrowia Mrokowie i Magdalence. Ponadto w Mrokowie znajduje się Poradnia Chirurgii Ogólnej w Ośrodku Zdrowia w Mrokowie oraz Poradnia Ginekologiczna, Poradnia Stomatologiczna. Pacjenci mogą zrealizować w ramach NFZ również badania laboratoryjne i EKG. USG można wykonać w Centrum Rehabilitacji i Aktywności Fizycznej w Mrokowie. Obie przychodnie świadczą również usługi wizyt domowych. W Mrokowie realizowana jest również rehabilitacja lecznicza zarówno w ramach NFZ, jak i komercyjnie. W przypadku wizyt u lekarzy specjalistów, można skorzystać z nich również odpłatnie, w tym z porad lekarza okulisty, laryngologa, diabetologa i dietetyka. Centrum Rehabilitacji i Aktywności Fizycznej w Mrokowie prowadzi również odpłatne zajęcia z zakresu aktywności fizycznej jak np. joga, pilates, zumba, itd. Seniorzy mogą skorzystać ze specjalnej zniżki.

W Gminie funkcjonują też inne placówki jak: NZOZ EDMED, CM LUX MED, LOTUS MEDICAL CENTER, Psychoterapia Nowa Wola, HappyNest. W przypadku konieczności udania się do szpitala., mieszkańcy Gminy mogą korzystać ze świadczeń Szpitala NZOZ św. Anny w Piasecznie. Nocna i świąteczna pomoc lekarska świadczona jest w Szpitalu św. Anny w Piasecznie oraz w Mazowieckim Centrum Rehabilitacji Stocer w Konstancinie-Jeziorna. Dane zawarto w tabeli 6.

Tabela 6. Wykaz placówek medycznych na terenie Gminy Lesznowola

Nazwa placówki	Adres	
Przychodnia Lekarska Świat Zdrowia - Ośrodek Zdrowia w Magdalence	ul. Słoneczna 273	05-506 Magdalenska
Przychodnia Lekarska Świat Zdrowia – Ośrodek Zdrowia w Mrokowie	ul. Górskiego 4	05-552 Mroków
Centrum Rehabilitacji i Aktywności Fizycznej	ul. Górskiego 15	05-552 Mroków
Tolek Przychodnia dla dzieci i rodziców	ul. Postępu 7	05-500 Nowa Wola

CM LUX MED.	ul. Nowa 4A	05-500 Stara Iwiczna
NZOZ EDMED Nowa Iwiczna	ul. Graniczna 33C	05-500 Nowa Iwiczna
Psychoterapia Nowa Wola	ul. Krasickiego 247	05-500 Nowa Wola
Happy Nest Center	ul. Krasickiego 62	05-500 Nowa Iwiczna
Lotus Medical Center Sp. z o.o.	ul. Nadrzeczna 3B lok. B15	05-552 Wólka Kosowska
Centrum Medyczne Puławska	ul. Puławska 49	05-500 Piaseczno
NZOZ Szpital św. Anny w Piasecznie	ul. Mickiewicza 39	05-500 Piaseczno
Pogotowie Ratunkowe i Transport Sanitarny obsługiwane przez MEDITRANS	ul. Syrenki 13	05-500 Piaseczno
	ul. Świątkiewicz 2	05-552 Mroków

Źródło: opracowanie własne

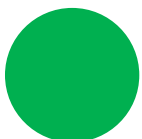
Z Europejskiego Badania Dochodów i Warunków Życia Ludności (EU–SILC) wynika, że 32,4% osób starszych w wieku 60+ ocenia swoje zdrowie jako „dobre” lub „bardzo dobre”. Z kolei 21,2% osób starszych określa swój stan zdrowia jako „zły” lub „bardzo zły”. Deklarują również długotrwałe problemy zdrowotne wynikające z chorób przewlekłych, a co istotne 77,1% seniorów deklaruje potrzebę leczenia. W wyniku pandemii seniorzy korzystali z teleporad. Lesznowolscy seniorzy, którzy uczestniczyli w badaniu potrzeb ocenili tę formę świadczenia usług opieki zdrowotnej nisko, podobnie jak połowa polskich seniorów. Osoby starsze preferują jednak bezpośredni kontakt z lekarzem. Fakt ten może być znacznym utrudnieniem podczas wdrażania technologii medycznych w Gminie. W wielu badaniach dotyczących oceny świadczenia usług telemedycyny w okresie pandemii lekarze twierdzą, że usługi zdrowotne świadczone zdalnie czynią je bardziej dostępnymi i dają więcej możliwości kontaktu z pacjentami i opiekunami. Ponadto w znacznym stopniu zmniejszają obciążenia związane z podróżowaniem seniorów do placówek medycznych. Jednak

niektórzy lekarze zauważyli kilka istotnych czynników, które mogą ograniczać korzystanie przez osoby starsze z usług telemedycznych, a mianowicie:

- konieczność posiadania przez seniora urządzenia z dostępem do Internetu,
- brak umiejętności obsługi urządzeń oraz platform do komunikacji wideo,
- brak chęci do korzystania z nowych technologii,
- koszty związane z zakupem sprzętu,
- brak wsparcia technicznego,
- ograniczenia zdrowotne, w tym wzrok, koordynacja ruchów, słuch,
- lęk przed korzystaniem z technologii,
- czas potrzebny na szkolenie pacjentów przed rozpoczęciem świadczenia usług telezdrowia.

Wprowadzając nowe technologie medyczne w Gminie należy mieć pełną świadomość występowania obaw wśród seniorów. Przeważnie dotyczą one braku badania fizykalnego, a w konsekwencji gorszą jakością opieki oraz prywatności, trudności technicznych i braku poczucia osobistej więzi z lekarzem. Warto byłoby w związku z tym opracować przy udziale przedstawicieli placówek medycznych oraz seniorów materiał poradnikowy, który pozwoli zrozumieć wzajemne obawy związane z korzystaniem z telemedycyny. Poradnik powinien być efektem przeprowadzonych wcześniej grup fokusowych z personelem medycznym oraz odrębnie z różnymi grupami wieku seniorów. Na bazie wyników, będzie można opracować skuteczne testy rozwiązań telemedycznych oraz warsztaty w ramach Żywych Laboratoriów.

WYZWANIA

Budowanie świadomości odnośnie technologii medycznych sprzyjających dbałości o zdrowie i zdrowy styl życia.

Poprawa dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych, w tym dostępu do opieki specjalistycznej oraz geriatrycznej.

8.2.5 DOSTĘPNOŚĆ OPIEKI I POMOCY SPOŁECZNEJ

Liczba osób starszych, których potrzeby w zakresie opieki muszą zostać zaspokojone, dynamicznie wzrasta. Spada niestety poziom współczynnika pielęgnacyjnego, który oznacza stosunek liczby osób w wieku 45-64 lata do osób w wieku 80 i więcej lat. W 2030 roku będzie on wynosił 177. Liczba osób potrzebujących opieki środowiskowej w Polsce wynosi około 2 mln. Szacuje się, że między rokiem 2026, a 2040 liczba seniorów w wieku 80 lat i więcej zwiększy się dwukrotnie do około 3,4 mln. Kolejnym niepokojącym zjawiskiem z punktu widzenia zapewnienia właściwej opieki osobom starszym jest zjawisko podwójnego starzenia się oraz singularyzacji gospodarstw domowych. Coraz więcej seniorów mieszka samotnie, a w związku z tym nie ma zapewnionej odpowiedniej pomocy w środowisku domowym. Jedyna pomoc, na którą mogą liczyć seniorzy samotni może być zatem świadczona przez gminy. Dlatego tak ważna jest jakość usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, jak również wszelka inna pomoc np. prawna, rzeczowa i finansowa, którą seniorzy będą mogli otrzymać od Gminy. Ministerstwo Zdrowia w swoich rekomendacjach zawartych w mapie potrzeb zdrowotnych Polaków rekomenduje zwiększenie zastosowania nowoczesnych technologii do świadczenia usług opiekuńczych i zdrowotnych przy wykorzystaniu rozwiązań z zakresu telemedycyny i teleopieki oraz e-zdrowia w szczególności dla osób wymagających codziennego wsparcia.

W Gminie Lesznówola za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznówoli (GOPS). W 2021 roku 71 osób w wieku 60+ było beneficjentami usług pomocy społecznej.

W ramach pomocy społecznej osobom samotnym, które potrzebują codziennego wsparcia ze względu na stan zdrowia, a nie mają możliwości uzyskania pomocy od bliskich, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Zakres usług ustalany jest na podstawie zaświadczenia lekarskiego. Osoby, które potrzebują całodobowego wsparcia mogą zamieszkać Domu Pomocy Społecznej.

Osoby ubogie mogą otrzymać również pomoc żywnościową realizowaną z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. Pomoc żywnościowa dystrybuowana jest przez Banki Żywności SOS w Warszawie.

GOPS realizuje kilka interesujących projektów, które wspierają osoby starsze i ze szczególnymi potrzebami w różnych obszarach, wykorzystując również takie narzędzia jak teleopieka. Jednym z nich jest projekt „Zwiększenie dostępności usług społecznych w Gminie Lesznowola”, który współfinansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego, a jego celem jest poprawa jakości życia 52 osób niesamodzielnych oraz wzrost kompetencji 15 opiekunów faktycznych w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi. Projekt zakłada m.in. wsparcie psychoterapeutyczne dla osób korzystających z usług opiekuńczych, utworzenie wypożyczalni sprzętu wspomagającego i pielęgnacyjnego oraz wdrożenie teleopieki i usług usprawniająco-rehabilitacyjnych. Wartość całkowita projektu to 492 825 PLN.

Kolejnym projektem jest projekt pn. „Aktywność siłą Lesznowolskiego Seniora”, który współfinansowany jest ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego w ramach zadania Samorządowy Instrument Wsparcia Inicjatyw Rad Seniorów 2022. Zainicjowany został przez Lesznowolską Radę Seniorów, by aktywizować fizycznie i społecznie lesznowolskich seniorów. Gmina Lesznowola pozyskała również dofinansowanie na wdrożenie usługi teleopieki dla 30 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności, które wyposażono w opaski z przyciskiem alarmowym SOS. Teleopieka realizowana jest również z programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2022. Z programu wyposażono w opaski 50 seniorów w wieku 65+.

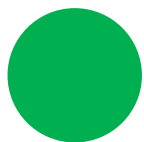
W ramach Programu Wieloletniego „Senior +” na lata 2015-2020 na terenie Gminy Lesznowola utworzono również Klub Seniora „Senior+”, a ramach którego z różnego rodzaju zajęć korzysta średnio 40 osób.

W diagnozie problemów powiatu piaseczyńskiego realizowanej na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2022-2027, ankietowani mieszkańcy zgłosili kilka ważnych postulatów w zakresie wsparcia w dostępie do usług zdrowotnych i opiekuńczych, a mianowicie:

- konieczność podjęcia działań poprawiających dostęp do usług medycznych i rehabilitacyjnych, w tym dostępu do opieki specjalistycznej oraz geriatrycznej,
- pomoc w zapewnieniu odpowiedniego transportu,
- utworzenie większej liczby miejsc spotkań oraz wzbogacenie oferty zajęć dla osób niepełnosprawnych i starszych,
- likwidacja barier architektonicznych,
- konieczność zapewnienia opieki wytchnieniowej dla rodzin,
- tworzenie grup wsparcia.

W Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Lesznowola na lata 2020-2025 zasygnalizowano również konieczność budowania wspólnoty wśród mieszkańców opartej na wzajemnej pomocy, wykorzystaniu potencjału sąsiedztwa oraz intensyfikację działań na rzecz aktywizacji obywatelskiej mieszkańców.

WYZWANIA

Odciążenie opiekunów nieformalnych/rodzin w opiece nad starszymi bliskimi.

Wdrożenie rozwiązań wspierających seniorów w organizacji transportu.

Aktywizacja sąsiedztwa w celu wsparcia seniorów w opiece.

Zwiększenie dostępu do informacji o istniejących rozwiązaniach pomocowych.

Usprawnienie pracy personelu opiekuńczego w celu zapewnienia wysokiej jakości pomocy społecznej w kolejnych latach.

8.2.6 DOSTĘPNOŚĆ DO USŁUG

Władze Lesznowoli podejmują wiele działań na rzecz najstarszych mieszkańców przy dużym zaangażowaniu Rady Seniorów Gminy Lesznowola. Lesznowska Rada Seniorów została powołana w 2019 roku. Współpracuje z Gminą, Klubami Seniorów, UTW, GOK, GOPS, Centrum Sportu, Gminna Biblioteka Publiczna. Opiniuje projekty, akty prawa miejscowego dotyczącego problemów Seniorów, promuje Karty Seniora, działa w kierunku utworzenia w przychodniach poradni geriatrycznej, inicjuje działania proekologiczne oraz działania na rzecz likwidacji górnego pułapu wieku w badaniach profilaktycznych.

Rada Seniorów intensywnie promuje Lesznowską Kartę Seniora. Program „Lesznowska Karta Seniora” skierowany jest do osób, które ukończyły 60 rok życia. Umożliwia korzystanie ze zniżek i przywilejów przygotowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Lesznowoli, Centrum Sportu oraz partnerów. Założenia Lesznowskiej Karty Seniora są spójne z Programem Ogólnopolskiej Karty Seniora. Karta Seniora przysługuje osobom po 60 roku życia, które zameldowane są na terenie Gminy. W ramach karty seniorzy mogą skorzystać np. z 50% zniżki na ofertę Gminnego Ośrodka Kultury w Lesznowoli oraz Centrum Sportu i specjalnych rabatów udzielanych przez partnerów. W ramach Ogólnopolskiej Karty Seniora, seniorzy mogą skorzystać m.in. ze zniżek na bilety wstępu do muzeum, teatru, zniżek na zajęcia ruchowe i taneczne, usługi – remontowo-budowlane, wulkanizacyjne, weterynaryjne, zniżki do restauracji i kawiarni, zabiegi lecznicze oraz porady lekarskie, turnusy w ośrodkach rehabilitacyjno-wypoczynkowych, zabiegi kosmetyczne i usługi fryzjerskie.

W Gminie od 2006 roku prężnie działa również Uniwersytet Trzeciego Wieku. Zajęcia UTW odbywają się w dwóch ośrodkach GOK: w Magdalence oraz w Mysiadle. UTW oferuje seniorom nie tylko udział w zajęciach, ale również uczestnictwo w wykładach, koncertach oraz wyjazdach kulturoznawczych.

Z interesujących programów na rzecz seniorów należy wymienić wdrożony przez Gminę projekt „Złota Rączka”, z którego skorzystać mogą seniorzy w wieku 65+.

W ramach usług oferowanych przez „Złotą Rączkę” seniorzy mogą otrzymać pomoc 4 razy w roku w zakresie drobnych napraw domowych.

Seniorzy mogą również skorzystać z bezpłatnych porad prawnych udzielanych w GOPS w zakresie: prawa cywilnego; prawa rodzinnego, prawa karnego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, prawa administracyjnego lub przepisów z zakresu świadczeń socjalnych.

W ramach poprawy dostępności do usług publicznych Gmina wprowadziła usługę pn. Mobilny Urzędnik. Z usługi tej mogą skorzystać osoby o szczególnych potrzebach, które potrzebują załatwić sprawy urzędowe, a mają ograniczenia w poruszaniu się, które nie pozwalają im samodzielnie wizytę w Urzędzie. Usługa realizowana jest na rzecz osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w lekkim, umiarkowanym i znacznym stopniu, orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, orzeczenie o niepełnosprawności, jak również seniorzy w wieku 65+ oraz opiekunowie faktyczni lub prawni ww.

Lesznowolscy seniorzy mogą też korzystać z bogatej oferty wydarzeń i zajęć realizowanych na terenie Gminy. Zadania z zakresu promocji kultury realizują: Gminny Ośrodek Kultury w Lesznowoli (GOK) oraz Gminna Biblioteka Publiczna (GBP). W tabeli 7 znajduje się lista Filii GOK Lesznowola oraz Świetlic.

Tabela 7. Ośrodki kultury GOK Lesznowola oraz Świetlice

Nazwa	Adres	
Główna siedziba GGOK w Lesznowoli	Stara Iwiczna, ul. Nowa 6	05-500 Stara Iwiczna
Filia GOK Lesznowola w Magdalence	Centrum Integracji Społecznej (CIS) ul. Lipowa 28	05-506 Magdalena
Filia GOK Lesznowola w Łazach	ul. Przyszłości 8	05-552 Łazy

Filia GOK Lesznowola w Wólce Kosowskiej	ul. Nadrzeczna 23	05-552 Wólka Kosowska
Filia GOK Lesznowola we Władysławowie	Pracownia Ceramiki i Rzeźby "Galeria na Górcze" ul. Wojska Polskiego 64	05-506 Władysławów
Filia GOK Lesznowola w Mysiadle	ul. Topolowa 2 lok. 106 (wejście od ul. Okrąg)	05-500 Mysiadło
Filia GOK Lesznowola w Nowe Iwicznej	ul. Krasickiego 60	05-500 Nowa Iwiczna
Świetlica OSP Mroków	ul. Marii Świątkiewicz 2	05-552 Mroków
Świetlica Integracyjna w Łazach	ul. Łączności 56	05-552 Łazy
Świetlica OSP Nowa Wola	ul. Krasickiego 215 Nowa Wola	05-500 Nowa Wola
Świetlica Integracyjna w Zgorzale	ul. Cyraneczki 8 Zgorzała	05-500 Zgorzała

Źródło: opracowanie własne

W Gminie od 2013 r. funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, która mieści się w Magdalence i posiada swoje filie w Mrokowie, w Łazach, w Mysiadle. Biblioteka realizuje zajęcia kulturalno-edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Ponadto organizuje zajęcia grupowe dla osób niepełnosprawnych. W Bibliotece funkcjonują dwa kluby: Dyskusyjny Klub Książki w Magdalence oraz Dyskusyjny Klub Książki Kryminalnej w Mysiadle. Biblioteka prowadzi też własne wydawnictwo.

Seniorzy mogą korzystać również z zajęć organizowanych przez Centrum Sportu, w tym np. z gimnastyki dla dorosłych oraz zajęć Zdrowy Kręgosłup.

8.3 GMINA LESZNOWOLA GMINĄ INTELIGENTNĄ

Zaangażowanie społeczne wymaga stałej komunikacji z interesariuszami. To dwukierunkowa rozmowa prowadzi do widocznej, pozytywnej i opartej na współpracy zmiany oraz zwiększa poparcie społeczne i satysfakcję z wdrażanych zmian.

Samorząd lokalny jest najbliższy członkom społeczności. Skoncentrowanie się na poprawie zaangażowania społeczności może pomóc w usprawnieniu procesu decyzyjnego. Może przyczynić się do zwiększenia zaangażowania członków społeczności w długoterminowe decyzje i budować zrozumienie dla podejmowanych decyzji i wprowadzanych programów. Dzięki podtrzymywaniu stałej relacji z mieszkańcami, członkowie społeczności rozwijają większe poczucie uczestnictwa w życiu Gminy w wyniku pozytywnych doświadczeń płynących z form zaangażowania.

Stale zaangażowanie społeczne mieszkańców Gminy zapewni, że decyzje odzwierciedlą potrzeby i interesy publiczne, uwzględniając różne punkty widzenia i wartości oraz, że będą podejmowane we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami. Proces ten zbuduje wzajemne zrozumienie i zaufanie. Oprócz dostarczania obywatelom informacji poprzez dedykowaną platformę, samorządy lokalne mogą uzyskiwać cenną wiedzę od obywateli. Nowe technologie angażowania poszerzają możliwości docierania do nowych odbiorców i szybkie uzyskiwanie informacji zwrotnych.

Platforma zaangażowania obywateli powinna zostać zaprojektowana tak, aby pomogła samorządowi dotrzeć do jak najszerszego grona mieszkańców, zainspirować do rozmowy, analizować przekazane opinie i pozwalać na wspólną pracę nad przyszłymi pomysłami. Powinna stanowić swoiste centrum zaangażowania społeczności online, które pozwoli również osiągnąć przejrzystość podejmowanych działań.

Aby umożliwić licznej i zróżnicowanej populacji zaangażowanie się w proces planowania, zwłaszcza seniorom, władze Gminy powinny uzyskać wiedzę na temat barier, z jakimi będą musieli się zmierzyć starsi odbiorcy komunikatów podczas procesu decyzyjnego.

Rycina 4. Inteligentna platforma zaangażowania lesznowlskiej społeczności

Źródło: opracowanie własne

Przy projektowaniu Inteligentnej platformy zaangażowania lesznowlskich mieszkańców należy wziąć pod uwagę kilka istotnych czynników, które ułatwią budowanie zaangażowania seniorów. Przede wszystkim platforma ma pozwolić im na kontakt z innymi mieszkańcami, ale nie zastępować kontaktu bezpośredniego. Dlatego platforma dla seniorów musi nie tylko pomagać osobom starszym uczyć się nawiązywania kontaktu i wyrażania opinii oraz dzielenia się pomysłami z wykorzystaniem technologii, ale musi także stymulować ich do działania „offline”. Z tego względu istotnym będzie organizowanie cyklicznych spotkań dla seniorów, podczas których będą poznawać platformę, uczyć się jej funkcjonalności oraz zgłaszać swoje uwagi, które pozwolą ją w pełni dostosować do starszego odbiorcy, co ma szansę przełożyć się na wzrost zaufania do korzystania z narzędzi cyfrowych. Spotkania powinny odbywać się w ramach funkcjonowania Żywych Laboratoriów.

W tym celu rekomenduje się prowadzenie grup fokusowych, które będą spotykać się regularnie w celu dalszej identyfikacji potrzeb osób starszych i ich nieformalnych opiekunów oraz przekazywania informacji zwrotnych interesariuszom. Uczestnicy spotkań będą mieli możliwość faktycznego przetestowania produktów i wyrażenia swoich opinii.

Rycina 5. Wdrażanie rozwiązań technologicznych oraz platformy zaangażowania lesznowlskich mieszkańców w ramach Żywych Laboratoriów.

Źródło: opracowanie własne

Spotkania Żywych Laboratoriów powinny odbywać się regularnie, np. raz w tygodniu. Podczas spotkań uczestnicy będą weryfikować możliwości wdrożenia innowacji w odniesieniu do swoich potrzeb i oczekiwań co do samodzielnego i niezależnego funkcjonowania w życiu codziennym oraz testować proponowane rozwiązania. Informacje zwrotne posłużą do wyboru najlepszych według seniorów technologii, które następnie wprowadzane będą pilotażowo na okres minimum od 6 do 12 miesięcy w celu potwierdzenia ich przydatności w odniesieniu do różnych grup wieku seniorów oraz ich opiekunów/rodzin.

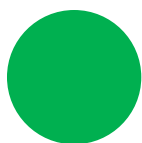
W etapie końcowym to seniorzy zdecydują, która z proponowanych innowacji powinna zostać zaimplementowana jako stałe rozwiązanie dla seniorów oferowane przez Gminę.

W podobny sposób powinno odbywać się poznawanie wspomnianej platformy zaangażowania, aby stała się ona przydatnym narzędziem do komunikacji z seniorami. Poglądy seniorów, do tej pory sceptycznie nastawionych do nowych technologii, mogą się zmieniać w zależności od etapu procesu poznawania technologii. Niektóre

negatywne obawy, które pojawiły się na etapie przedwdrożeniowym, mogą przerodzić się w pozytywne doświadczenie na etapie powdrożeniowym. Ważnym aspektem wpływającym na proces uczenia się technologii będzie zaangażowanie seniorów, którzy posiadają już znaczne kompetencje cyfrowe jako współorganizatorów spotkań w ramach Żywych Laboratoriów.

Jednak równolegle do tworzonych narzędzi cyfrowych należy poświęcić dużo uwagi na zbudowanie skutecznego systemu komunikacji dwukierunkowej również metodą tradycyjną, tak aby nie wykluczyć z procesu transformacji żadnego seniora zamieszkującego Gminę.

WYZWANIE

Zbudowanie inteligentnej platformy zaangażowania lesznowskich mieszkańców z uwzględnieniem wyzwań związanych z włączeniem cyfrowym seniorów.

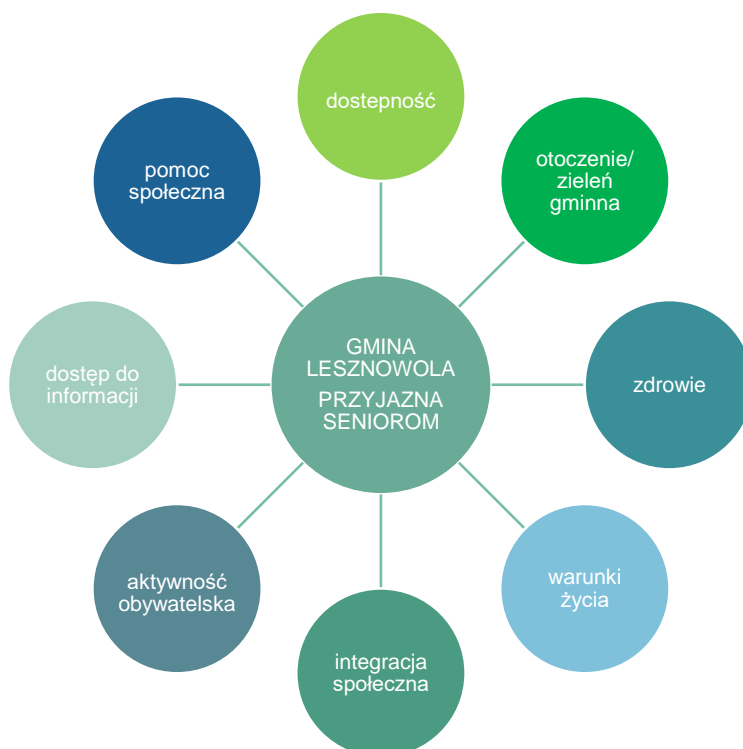

Stworzenie systemu komunikacji dwukierunkowej z seniorami, którzy z różnych przyczyn nie będą chcieli lub mogli korzystać z technologii.

8.4 GMINA LESZNOWOLA GMINĄ PRZYJAZNĄ SENIOROM

W Gminie przyjaznej aktywnemu starzeniu się polityka samorządu, usługi oraz środowisko fizyczne i społeczne będą wspierać i umożliwić starszym osobom bezpieczne i zdrowe życie oraz pozwolą na pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Gmina Lesznowola przyjazna seniorom będzie respektować prawa osób starszych oraz wspierać ich autonomię. Stworzenie warunków do nawiązywania relacji społecznych, dostosowanie przestrzeni i usług tak, aby były dostępne i sprzyjały integracji osób starszych o różnych potrzebach i możliwościach będzie jednym z głównych priorytetów wdrażanych rozwiązań z obszaru Smart City. Jednym z kluczowych działań koniecznych do stworzenia takiego otoczenia będzie również aktywne angażowanie osób starszych w określanie priorytetów działań, współtworzenie rozwiązań oraz w procesy decyzyjne. Gmina zadba również o to, by osoby starsze czuły się szanowane oraz będzie je wspierać w pokonywaniu barier, które mogą ograniczać ich niezależne funkcjonowanie. Technologie mogą stać się ważnym narzędziem przyczyniającym się do zwiększenia poczucia przynależności oraz świadomości istniejących działań.

Rycina 6. Obszary Gminy Lesznowola przyjaznej seniorom

9. GMINA W OCENIE MIESZKAŃCÓW

W okresie czerwiec-wrzesień 2022 r. przeprowadzono Badanie potrzeb lesznowskich seniorów. Celem badania była diagnoza potrzeb i oczekiwań osób starszych zamieszkujących w różnych sołectwach Gminy m.in. w takich obszarach jak zdrowie, opieka, zieleń miejska, bezpieczeństwo, nowe technologie, oferta dla seniorów. Poznanie potrzeb seniorów pozwoliło sformułować główne wyzwania, którym będą musiały sprostać władze Gminy chcąc przejść proces transformacji w gminę inteligentną, która będzie przyjazna dla wszystkich mieszkańców, w tym szczególnie dla osób w wieku przedemerytalnym oraz senioralnym. Badanie zostało przeprowadzone techniką internetowego wywiadu kwestionariuszowego (CAWI). Do wypełnienia ankiety przystąpiło 220 osób, w tym finalnie do analizy włączono 192 poprawnie wypełnione ankiety.

ATUTY GMINY ZDANIEM SENIORÓW

- dobre położenie oraz skomunikowanie z innymi regionami Polski,
- duża aktywność organizacji i instytucji na rzecz poprawy jakości życia osób starszych (fundacje, kluby seniora, domy kultury, biblioteki, itd.),
- bogaty wybór zajęć edukacyjnych i rozwojowych (warsztaty, seminaria, kursy, zajęcia sportowe, spotkania tematyczne, itd.),
- wysokie walory przyrodnicze sprzyjające rozwojowi turystyki,
- bogata oferta kulturalno-rozrywkowa,
- inwestycje poczynione przez Gminę na rzecz likwidacji barier architektonicznych (np.: poprawa stanu dróg, chodników, przystanków, budowę podjazdów dla osób niepełnosprawnych).

KTÓRE OBSZARY NALEŻY POPRAWIĆ, ABY SENIORZY CZULI SIĘ BEZPIECZNIE I KOMFORTOWO W GMINIE?

- dostępność do lekarzy specjalistów,
- profilaktyka i rehabilitacja,

- podstawowa opieka zdrowotna,
- komunikacja miejska,
- stan dróg i chodników,
- dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb seniorów (toalety, ławki, miejsca do odpoczynku),
- usługi dla seniorów,
- rekreacja i turystyka,
- wsparcie finansowe dla osób starszych i niepełnosprawnych.

CO UTRUDNIA SENIOROM SAMODZIELNE FUNKCJONOWANIE W GMINIE?

- brak ścieżek spacerowych,
- stan chodników i ulic,
- brak ścieżek rowerowych,
- brak miejsc do odpoczynku w okolicy miejsca zamieszkania,
- mało miejsc do rekreacji na świeżym powietrzu,
- brak dogodnych połączeń z placówkami medycznymi,
- złe oświetlenie ulic i domów,
- brak lub zbyt mało miejsc parkingowych,
- brak podjazdów dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich,
- brak dogodnych połączeń z obiektami usługowymi.

ILE CZASU ZAJMUJE SENIOROM PODRÓŻ DO NAJBLIŻSZYCH TERENÓW ZIELONYCH?

Wyniki badania pokazują, że znaczny odsetek seniorów musi pokonać trasę do najbliższych terenów rekreacyjnych, która zajmuje im więcej niż 15 minut pieszo. Najczęściej odwiedzanym miejscem są stawy w Mysiadle i las w Magdalence, ale seniorzy zaznaczyli, że mają utrudniony do nich dojazd. Niektórzy wskazywali jako najbliższy teren zielony swój ogród i tym uzasadniali brak konieczności odwiedzania innych miejsc.

KTÓRYCH TERENÓW ZIELONYCH POWINNO BYĆ WIĘCEJ W GMINIE?

- rekreacyjne tereny zielone,
- parki,
- zieleń uliczna,
- trawniki i klomby.

KTÓRE Z ROZWIĄZANA POPRAWIŁYBY ORGANIZACJĘ TRANSPORTU GMINNEGO POD KĄTEM POTRZEB SENIORÓW I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH?

- poprawa stanu chodników i likwidacja wysokich krawężników,
- stworzenie większej liczby miejsc do odpoczynku,
- zwiększenie dostępności ścieżek pieszych,
- uzupełnienie taboru komunikacji miejskiej o pojazdy dostosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach oraz niedowidzących i niedosłyszących,
- wprowadzenie ograniczenia dla ruchu samochodu osobowych w wybranych miejscach,
- zwiększenie liczby miejsc do parkowania dla osób niepełnosprawnych,
- stworzenie udogodnień dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich,
- poprawa systemu informacji pasażerskiej wewnątrz autobusów oraz na przystankach – uwzględnienie ograniczeń wzrokowych i słuchowych.

JAKIE PROBLEMY DOTYKAJĄ SENIORÓW MIESZKAJĄCYCH W GMINIE?

- samotność,
- niepełnosprawność i choroby,
- utrudniony dostęp do placówek medycznych,
- zła sytuacja finansowa,
- brak umiejętności cyfrowych (korzystanie z komputera, smartfona, itd.)
- zbyt mała liczba placówek wspierających osoby starsze,
- brak wydarzeń sprzyjających integracji społecznej,

- utrudniony dostęp do placówek opiekuńczych,
- brak możliwości podjęcia dodatkowej działalności zarobkowej,
- brak wsparcia ze strony rodziny.

JAK OCENIAJĄ SENIORZY SWOJĄ JAKOŚĆ ŻYCIA I ZDROWIA?

- oceniają jakość swojego życia jako dobrą, a stan zdrowia jako dobry,
- nie mają określonego zdania na temat opieki zdrowotnej świadczonej w ramach NFZ, jednak podkreślają wyraźny brak lekarzy specjalistów,
- nisko oceniają świadczenie usług zdrowotnych w formie teleporad,
- nie korzystają z ambulatoryjnej opieki doraźnej/świętecznej ze względu na odległość i brak środka transportu lub możliwość dojazdu komunikacją miejską,
- zgłaszają brak możliwości dodzwonienia się do przychodni i brak aktualnych informacji na stronach www placówek medycznych,
- interesuje ich udział w badaniach profilaktycznych oraz projektach ukierunkowanych na profilaktykę bólów kręgosłupa, chorób serca, Aktywność fizyczna, Profilaktyka onkologiczna, Profilaktyka depresji, Choroba Alzheimera, Zdrowe odżywianie i dieta, Profilaktyka cukrzycy,
- zwracają uwagę na brak możliwości korzystania z wielu badań profilaktycznych ze względu na ściśle określony górny pułap wieku dopuszczający do udziału.

JAKIE TRUDNOŚCI SPRAWIA SENIOROM OPIEKA NAD BLISKIMI ?

- zmęczenie fizyczne i psychiczne,
- brak informacji o miejscach, które mogłyby zapewnić opiekę przez kilka godzin w ciągu dnia,
- brak sprzętu rehabilitacyjnego, wspierającego w opiece,
- trudności w godzeniu obowiązków opiekuńczych i życia prywatnego,
- organizacja opieki - brak wsparcia w opracowaniu planu opieki,
- brak wiedzy, jak opiekować się bliskim w zależności od stanu zdrowia i/lub stopnia niesamodzielności,

- bariery architektoniczne,
- brak wiedzy na temat prawidłowego wykonywania czynności medycznych,
- trudności w wykonywaniu czynności pielęgnacyjnych.

JAKIEJ FORMY WSPARCIA OCZEKUJĄ OD WŁADZ GMINY?

- organizacja bezpłatnych konsultacji ze specjalistami,
- dostarczenie informacji,
- pomoc w organizacji transportu,
- zapewnienie opieki formalnej,
- wsparcie finansowe,
- organizacja warsztatów dot. radzenia sobie ze stresem wynikającym z opieki,
- organizacja warsztatów praktycznych.

JAKICH ZAJĘĆ DLA SENIORÓW BRAKUJE IM W GMINIE?

- zorganizowane zajęcia na basenie,
- warsztaty z obsługi komputera, smartfona i innych urządzeń,
- zajęcia sportowe i ruchowe,
- wycieczki krajoznawcze,
- spotkania z ciekawymi ludźmi,
- kursy językowe,
- warsztaty dla majsterkowiczów,
- warsztaty kulinarne.

KTÓRE KOMPETENCJE CYFROWE CHCIELIBY SENIORZY ROZWINĄĆ?

- obsługa komputera,
- bankowość online,
- korzystanie z e-usług Urzędu,

- e-zdrowie (umawianie wizyt online, konsultacje wideo, Internetowe Konto Pacjenta, e-recepty, itd),
- obsługa smartfona,
- korzystanie z Profilu Zaufanego,
- korzystanie z komunikatorów, platform do rozmów wideo i nauczania online np. Messenger, Whatsapp, Skype, Zoom, Google Meet, itd.
- obsługa tabletu,
- korzystanie z aplikacji na smartfonie.

JAKĄ DROGĄ CHCĄ SENIORZY OTRZYMYWAĆ INFORMACJE, O TYM CO DZIEJE SIĘ W GMINIE?

- SMS,
- ulotki dostarczane do skrzynek pocztowych,
- strona internetowa Urzędu,
- lokalna prasa,
- plakaty na słupach ogłoszeniowych,
- e-mail,
- strona internetowa Domu Kultury,
- informacje na przystankach,
- ogłoszenie w instytucjach i organizacjach senioralnych.

CZY POLECAJĄ GMINĘ JAKO MIEJSCE PRZYJAZNE DLA SENIORÓW?

Większość seniorów, którzy uczestniczyli w badaniu ocenia Gminę Lesznów jako dobre miejsce do zamieszkania dla osób w wieku 60+ i poleciliby ją innym seniorom.

10. ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodnicze i duży udział terenów zielonych na 1 mieszkańca. 2. Ochrona terenów zielonych. 3. Korzystne wskaźniki demograficzne. 4. Wzrost mieszkańców w wieku produkcyjnym. 5. Wysoki przyrost naturalny. 6. Wysoki potencjał intelektualny seniorów. 7. Przewaga seniorów młodszych. 8. Nagrody i wyróżnienia dla Gminy cyfrowej. 9. Bogata oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego dla seniorów. 10. Prężnie działająca Rada Seniorów, ośrodki kultury oraz UTW. 11. Duża liczba organizacji NGO. 12. Duża aktywność GOPS. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Problemy komunikacji i łatwego przemieszczania się do obiektów usługowych i placówek medycznych. 2. Brak miejsc do odpoczynku. 3. Brak standardów dostępności przestrzeni publicznej pod kątem osób starszych i osób ze szczególnymi potrzebami. 4. Dalekie odległości do miejsc zielonych od miejsca zamieszkania seniorów. 5. Stan dróg i chodników. 6. Niedostateczna liczba ścieżek pieszych i rowerowych. 7. Niedostatecznie rozwinięta połączenia w ramach komunikacji miejskiej umożliwiające seniorom korzystanie z oferty Gminy. 8. Niedostateczne kompetencje cyfrowe seniorów. 9. Brak miejsc do integracji w pobliżu miejsc zamieszkania seniorów. 10. Słaba dostępność lekarzy specjalistów. 11. Zbyt mało placówek zdrowia zlokalizowanych w niedalekiej odległości od miejsc zamieszkania seniorów. 12. Niewielka liczba programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia i zdrowe starzenie się. 13. Konieczność dostosowania architektonicznego budynków oraz zwiększenie dostępności cyfrowej. 14. Brak bezpieczeństwa drogowego dla pieszych – duży ruch samochodowy.

	15. Ograniczony dostęp do usług dla seniorów.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostępność środków krajowych i unijnych na działania związane z poprawą dostępności. 2. Wykorzystanie walorów środowiskowych do promocji aktywnego starzenia się. 3. Dostępność środków na finansowanie usług e-zdrowia. 4. Rozwój rozwiązań sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi w tym rozwiązań smart city, slow city i smart village. 5. Kompatybilność planowanych działań z priorytetami polityki senioralnej państwa. 6. Duży potencjał przyrodniczy sprzyjający promocji zdrowego stylu życia i organizacji działań sprzyjających aktywizacji seniorów oraz rozwoju turystyki weekendowej dla osób starszych. 7. Aktywność Gminy w zakresie pozyskiwania środków na wdrażanie nowych technologii, w tym teleopieki. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnący popyt na usługi opieki zdrowotnej i opieki w związku ze starzeniem się populacji oraz na lekarzy specjalistów. 2. Brak poczucia tożsamości lokalnej – Gmina traktowana jako sypialnia stolicy. 3. Brak motywacji seniorów do poznawania i korzystania z nowych technologii – nakłady związane z walką ze stereotypami. 4. Priorytetyzacja działań pod kątem ludności napływowej – osoby młode w wieku produkcyjnym. 5. Niedobór kadr medycznych i opiekuńczych. 6. Niedostateczne środki na wdrożenie wytycznych związanych ze standardami dostępności przestrzeni publicznej. 7. Wysokie inwestycje związane z poprawą stanu dróg, chodników, ścieżek pieszych i rowerowych. przestrzeni zielonych. 8. Sytuacja gospodarcza spowodowana skutkami konfliktu na Ukrainie oraz pandemii COVID-19.

11. WYZWANIA ROZWOJOWE

Tabela 8. Wyzwania rozwojowe Gminy

ADOPCJA TECHNOLOGII

WYZWANIE	Budowanie zaangażowania seniorów w proces współtworzenia rozwiązań.
WYZWANIE	Przełamanie stereotypów i zachęcenie seniorów do uczenia się nowych technologii.
WYZWANIE	Stworzenie mechanizmów finansowania zakupu technologii.

DEMOGRAFIA

WYZWANIE	Budowanie świadomości aktywnego i zdrowego starzenia się wśród osób w wieku przedemerytalnym.
WYZWANIE	Monitorowanie potrzeb zdrowotnych wszystkich grup wieku.
WYZWANIE	Otoczenie szczególną opieką sędziwych seniorów tj. osób w wieku 80 lat i więcej.
WYZWANIE	Monitorowanie adopcji technologii przez różne grupy wieku.

GMINA ZIELONA

WYZWANIE	Identyfikacja rejonów Gminy Lesznówola zamieszkałych w największym stopniu przez obecnych seniorów oraz osoby, które w okresie obowiązywania strategii wejdą w wiek emerytalny.
WYZWANIE	

	Ocena wskaźnika zieleni w Gminie Lesznówola w myśl zasady 3-30-300, ze szczególną koncentracją na ostatnim czynniku, czyli dostępności w obrębie 300 m od miejsca zamieszkania seniorów.
WYZWANIE	Ocena aranżacji zielonych przestrzeni pod kątem zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych seniorów.
WYZWANIE	Inwentaryzacja potrzeb wprowadzenia zmian pod kątem standardów dostępności dla osób starszych i ze szczególnymi potrzebami ustalonymi dla terenów rekreacyjnych.
GMINA DOSTĘPNA	
WYZWANIE	Wdrożenie rozwiązań pozwalających na zaspokojenie potrzeb seniorów pod kątem funkcjonalności istniejących przestrzeni mając na uwadze charakter integracyjny oraz oczekiwania lesznówolskich seniorów co do komfortu takich miejsc.
WYZWANIE	Zapewnienie dobrze zorganizowanej komunikacji miejskiej oraz dostosowanie chodników, ścieżek pieszych i rowerowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
WYZWANIE	Zapewnienie dostępności przestrzeni Gminy pod kątem wyposażenia jej w elementy małej architektury miejskiej pozwalającej osobom starszym i osobom ze szczególnymi potrzebami na odpoczynek.

WYZWANIE	Tworzenie dobrze skomunikowanych nowych miejsc do integracji społeczności Gminy.
DOSTĘPNOŚĆ ZDROWOTNA	
WYZWANIE	Budowanie świadomości odnośnie technologii medycznych sprzyjających dbałości o zdrowie i zdrowy styl życia.
WYZWANIE	Poprawa dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych, w tym dostępu do opieki specjalistycznej oraz geriatrycznej.
DOSTĘPNOŚĆ POMOCY SPOŁECZNEJ	
WYZWANIE	Odciążenie opiekunów nieformalnych/rodzin w opiece nad starszymi bliskimi.
WYZWANIE	Wdrożenie rozwiązań wspierających seniorów w organizacji transportu.
WYZWANIE	Aktywizacja sąsiedztwa w celu wsparcia seniorów w opiece.
WYZWANIE	Zwiększenie dostępu do informacji o istniejących rozwiązaniach pomocowych.

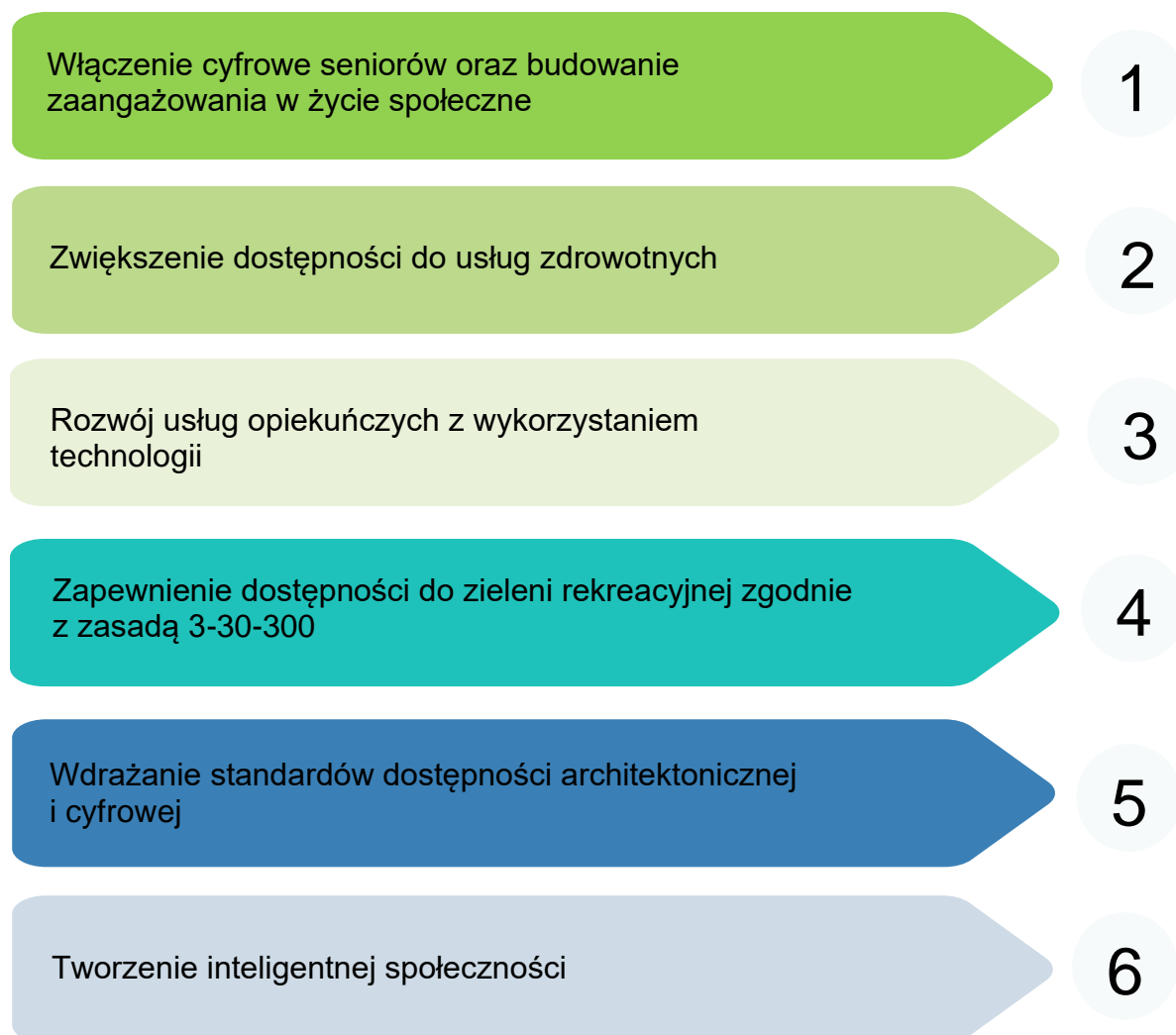
WYZWANIE	Usprawnienie pracy personelu opiekuńczego w celu zapewnienia wysokiej jakości pomocy społecznej w kolejnych latach.
GMINA INTELIGENTNA	
WYZWANIE	Zbudowanie inteligentnej platformy zaangażowania lesznowolskich mieszkańców z uwzględnieniem wyzwań związanych z włączeniem cyfrowym seniorów.
WYZWANIE	Stworzenie systemu komunikacji dwukierunkowej z seniorami, którzy z różnych przyczyn nie będą chcieli lub mogli korzystać z technologii.

Źródło: opracowanie własne

12. CELE STRATEGICZNE

W wyniku analizy oczekiwań i potrzeb mieszkańców, priorytetów zawartych w dokumentach strategicznych Gminy oraz potencjału adopcji technologii przez

seniorów, sformułowano poniższe cele strategiczne. Ich rozwinięcie stanowią zadania i priorytetowe działania opisane w dalszej części strategii.

13. REKOMENDOWANE DZIAŁANIA

CEL STRATEGICZNY 1

WŁĄCZENIE CYFROWE SENIORÓW ORAZ BUDOWANIE ZAANGAŻOWANIA W ŻYCIE SPOŁECZNE

1.1

Wdrożenie Żywych Laboratoriów jako narzędzia pozwalającego niwelować bariery korzystania z technologii, poznawać oraz testować technologie przez seniorów.

1.2

Prowadzenie regularnych warsztatów cyfrowych dla seniorów dostosowanych do poziomu kompetencji cyfrowych.

1.3

Prowadzenie regularnych grup fokusowych w ramach Żywych Laboratoriów w celu opiniowania i współtworzenia innowacji społecznych.

1.4

Wprowadzenie możliwości bezpłatnego korzystania z Internetu przez seniorów.

1.5

Wypracowanie i wdrożenie mechanizmów pozwalających na pozyskanie sprzętu, w tym utworzenie wypożyczalni komputerów

1.6

Stworzenie dyżurów komputerowych pozwalających na udzielanie zdalnej lub telefonicznej pomocy z zakresu obsługi urządzeń

CEL STRATEGICZNY 2

ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG ZDROWOTNYCH

2.1

Ułatwienie dojazdu do placówek medycznych poprzez wdrożenie usługi transport na żądanie

2.2

Organizacja cyklicznych spotkań z personelem medycznym i lekarzami w celu wypracowania skutecznej metody udzielania teleporad

2.3

Prowadzenie warsztatów dla seniorów w celu budowania wiedzy i nabywania umiejętności praktycznych w obszarze nowych technologii medycznych

2.4

Poprawa dostępności cyfrowej stron internetowych placówek medycznych poprzez wdrożenie standardów dostępności

2.5

Wprowadzenie regularnych bezpłatnych warsztatów profilaktycznych dla seniorów przy współpracy z organizacjami NGO i placówkami medycznymi

2.6

Wdrożenie regularnych Dni Zdrowia dla seniorów z możliwością skorzystania z bezpłatnych badań

CEL STRATEGICZNY 3

ROZWÓJ USŁUG OPIEKUŃCZYCH Z WYKORZYSTANIEM TECHNOLOGII

3.1

Organizacja cyklicznych spotkań dla pracowników GOPS w ramach Żywych Laboratoriów w celu testowania technologii ułatwiających świadczenie usług opiekuńczych

3.2

Wprowadzenie aplikacji mobilnej dla opiekunów środowiskowych ułatwiającej świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych

3.3

Organizacja cyklicznych spotkań dla nieformalnych opiekunów osób starszych/rodzin w ramach Żywych Laboratoriów w celu szkolenia z zakresu opieki nad seniorem

3.4

Utworzenie grupy wsparcia dla opiekunów nieformalnych w ramach inteligentnej platformy zaangażowania mieszkańców

3.5

Opracowanie Wirtualnego Poradnika Opiekuna

3.6

Organizacja cyklicznych spotkań pracowników GOPS z mieszkańcami w ramach Wirtualnego GOPS utworzonego na inteligentnej platformie zaangażowania mieszkańców

CEL STRATEGICZNY 4

ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DO ZIELENI REKREACYJNEJ ZGODNIE Z ZASADĄ 3-30-300

4.1

Diagnoza gminnej zieleni pod kątem spełnienia wytycznych zasady 3-30-300 w miejscach zamieszkałych przez seniorów

4.2

Stworzenie wirtualnej mapy miejsc zielonych na inteligentnej platformie zaangażowania mieszkańców

4.3

Organizacja cyklicznych spotkań w ramach Żywych Laboratoriów dla mieszkańców w celu prezentacji zielonych rozwiązań i wspólnego wypracowywania nowych

4.4

Wdrożenie wypracowanych rozwiązań zielonej architektury w celu stworzenia miejsc do integracji i rekreacji dla seniorów

4.5

Usprawnienie dojazdu do najczęściej odwiedzanych miejsc rekreacyjnych przez seniorów

4.6

Wprowadzenie Wirtualnego Ogrodu Gminnego na inteligentnej platformie zaangażowania mieszkańców

CEL STRATEGICZNY 5

WDRAŻANIE STANDARDÓW DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ I CYFROWEJ

5.1

Tworzenie dostępnych ścieżek pieszych oraz ciągów komunikacyjnych zgodnych z zasadami projektowania bez barier

5.2

Mobilny Dostęp dla Seniorów - program wspierający seniorów, który pozwala na dofinansowanie abonamentów do smartfonów i telefonów komórkowych

5.3

Prowadzenie audytów gminnych pod kątem bezpieczeństwa i łatwości poruszania seniorów po Gminie oraz wdrażanie standardów dostępności dla budynków

5.4

Wdrożenie bezpłatnej usługi transportowej dla seniorów jak taxi dla seniora oraz budowanie systemu przejazdów w ramach pomocy sąsiedzkiej

5.5

Budowanie świadomości dostępności architektonicznej i cyfrowej poprzez organizację szkoleń dla przedsiębiorców w ramach spotkań Żywych Laboratoriów

5.6

Prowadzenie cyklicznych spotkań dla seniorów w ramach Żywych Laboratoriów w celu poznania nowych technologii w obszarze podróży oraz rozwiązań wspierających mobilność

CEL STRATEGICZNY 6

TWORZENIE INTELIGENTNEJ SPOŁECZNOŚCI

6.1

Stworzenie
Inteligentnej
Platformy
Zaangażowania
Mieszkańców

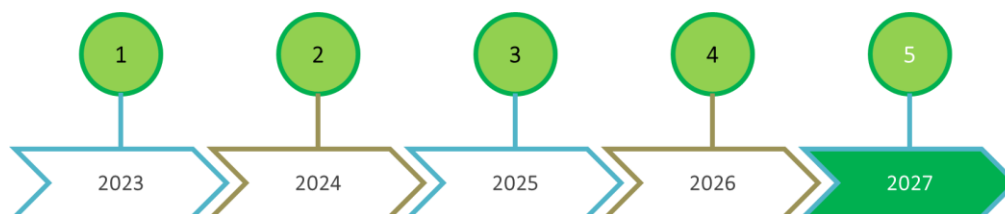
Platforma zaangażowania obywateli pozwalająca na budowanie relacji Mieszkaniec-Gmina oraz bieżącą rozmowę z mieszkańcami Gminy na temat wdrażanych inicjatyw, wymianę opinii, konsultacje, prowadzenie ankiet, poradnictwa oraz wspólną pracę nad przyszłymi pomysłami.

6.2

Tworzenie systemu komunikacji dwukierunkowej z seniorami nieposiadającymi kompetencji cyfrowych

Wzmocnienie komunikacji kierowanej do seniorów z wykorzystaniem tradycyjnych form przekazu prowadzone równoległe do wdrażanych rozwiązań cyfrowych.

14. ETAPY REALIZACJI

1.1	V	V	V	V	V
1.2		V	V	V	V
1.3		V	V	V	V
1.4		V	V	V	V
1.5	V	V	V	V	V
1.6	V	V	V	V	V
2.1			V	V	V
2.2		V	V	V	V
2.3	V	V	V	V	V
2.4	V	V	V	V	V
2.5		V	V	V	V
2.6			V	V	V
3.1	V	V	V	V	V
3.2		V	V	V	V
3.3	V	V	V	V	V
3.4		V	V	V	V
3.5	V	V	V	V	V
3.6	V	V	V	V	V
4.1		V	V	V	V
4.2		V	V	V	V
4.3		V	V	V	V
4.4		V	V	V	V
4.5			V	V	V
4.6	V	V	V	V	V
5.1			V	V	V
5.2		V	V	V	V
5.3		V	V	V	V
5.4		V	V	V	V

5.5	V	V	V	V	V
5.6			V	V	V
6.1	V	V	V	V	V
6.2	V	V	V	V	V

15. ZARZĄDZANIE WDROŻENIEM

W celu nadzorowania inteligentnej transformacji Gminy rekomenduje się utworzenie stanowiska Koordynatora ds. Smart City. Będzie on odpowiedzialny za monitoring, ewaluację oraz sprawozdawczość oraz za bieżące raportowanie. Ponadto zaleca się utworzenie 4-osobowego zespołu koordynującego funkcjonowanie Żywych Laboratoriów. W skład zespołu powinien wchodzić pracownik reprezentujący GOSP oraz osoby będące przedstawicielami Rady Seniorów, Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Ośrodka Kultury oraz osoba odpowiedzialna za wdrażanie technologii. Do głównych zadań Zespołu należeć będzie m.in.:

- ścisła współpraca z Koordynatorem ds. Smart City,
- opracowywanie propozycji rozwiązań technologicznych,
- realizacja spotkań oraz warsztatów dla wszystkich interesariuszy,
- nadzór nad budżetem,
- prowadzenie komunikacji z mieszkańcami oraz przydzielonych sekcji w ramach Inteligentnej Platformy Zaangażowania Mieszkańców,
- poszukiwanie źródeł finansowania,
- nadzór nad projektami dofinansowywanymi,
- nawiązywanie partnerstw z organizacjami i przedsiębiorcami, itd.

Zespół powinien być wspierany przez Koordynatora ds. dostępności, osobę odpowiedzialną za wdrożenia informatyczne w Gminie oraz Inspektora ochrony danych osobowych. Działania komunikacyjne powinny być wspierane przez osobę odpowiedzialną za kontakt z mediami.

16. MONITORING I EWALUACJA

Nr zad.	Działanie	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel
1.1	Wdrożenie Żywych Laboratoriów jako narzędzia pozwalającego niwelować bariery korzystania z technologii, poznawać oraz testować technologie przez seniorów	Liczba utworzonych Laboratoriów	Żywe Laboratorium	11
1.2	Prowadzenie regularnych warsztatów cyfrowych dla seniorów dostosowanych do poziomu kompetencji cyfrowych	Liczba warsztatów	warsztat	24/rok
1.3	Prowadzenie audytów gminnych pod kątem bezpieczeństwa i łatwości poruszania się osób starszych po Gminie oraz wdrażanie standardów dostępności dla budynków	Liczba uczestników audytów	osoba	90/rok
1.4	Wprowadzenie możliwości bezpłatnego korzystania z Internetu przez seniorów	Liczba seniorów	osoba	500
1.5	Wypracowanie i wdrożenie mechanizmów pozwalających na pozyskanie sprzętu, w tym utworzenie wypożyczalni komputerów	Liczba wypożyczalni	Wypożyczalnia	11
1.6	Stworzenie dyżurów komputerowych pozwalających na udzielanie zdalnej lub telefonicznej pomocy z zakresu obsługi urządzeń	Liczba godzin dyżurów	godzina	1440/rok
2.1	Ułatwienie dojazdu do placówek medycznych poprzez wdrożenie usługi transport na żądanie	Liczba seniorów korzystających z transportu	senior	500/rok
2.2	Organizacja cyklicznych spotkań z personelem medycznym i lekarzami w celu wypracowania skutecznej metody udzielania teleporad	Liczba spotkań	spotkanie	4/rok
2.3	Prowadzenie warsztatów dla seniorów w celu budowania wiedzy i nabywania umiejętności	Liczba warsztatów	warsztat	24/rok

	praktycznych w obszarze nowych technologii medycznych			
2.4	Poprawa dostępności cyfrowej stron internetowych placówek medycznych poprzez wdrożenie standardów dostępności	Liczba placówek	placówka	2/rok
2.5	Wprowadzenie regularnych bezpłatnych warsztatów profilaktycznych dla seniorów przy współpracy z organizacjami NGO i placówkami medycznymi	Liczba warsztatów	warsztat	12/rok
2.6	Wdrożenie regularnych dni zdrowia dla seniorów z możliwością skorzystania z bezpłatnych badań	Liczba Dni Otwartych	spotkanie	12
3.1	Organizacja cyklicznych spotkań dla pracowników GOPS w ramach Żywych Laboratoriów w celu testowania technologii ułatwiających świadczenie usług opiekuńczych	Liczba spotkań	spotkanie	6
3.2	Wprowadzenie aplikacji mobilnej dla opiekunów środowiskowych ułatwiającej świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	Liczba aplikacji	aplikacja	1
3.3	Organizacja cyklicznych spotkań dla nieformalnych opiekunów osób starszych/rodzin w ramach Żywych Laboratoriów w celu szkolenia z zakresu opieki nad seniorem	Liczba szkoleń	szkolenia	6/rok
3.4	Utworzenie grupy wsparcia dla opiekunów nieformalnych w ramach inteligentnej platformy zaangażowania mieszkańców	Liczba grup wsparcia	grupa wsparcia	1
3.5	Opracowanie wirtualnego poradnika opiekuna	Liczba poradników	poradnik	1
3.6	Organizacja cyklicznych spotkań pracowników GOPS z mieszkańcami w ramach Wirtualnego GOPS utworzonego na inteligentnej platformie zaangażowania mieszkańców	Liczba spotkań online	Spotkanie online	12/rok
4.1	Diagnoza gminnej zieleni pod kątem spełnienia wytycznych	Liczba opracowań	diagnoza	1

	zasady 3-30-300 w miejscach zamieszkałych przez seniorów			
4.2	Stworzenie wirtualnej mapy miejsc zielonych na inteligentnej platformie zaangażowania mieszkańców	Liczba wirtualnych map	mapa	1
4.3	Organizacja cyklicznych spotkań w ramach Żywych Laboratoriów dla mieszkańców w celu prezentacji zielonych rozwiązań i wspólnego wypracowywania innowacji	Liczba spotkań	spotkanie	4/rok
4.4	Wdrożenie wypracowanych rozwiązań zielonej architektury w celu stworzenia miejsc do integracji i rekreacji dla seniorów	Liczba nowych miejsc integracji	Miejsce integracji	3/rok
4.5	Usprawnienie dojazdu do najczęściej odwiedzanych miejsc rekreacyjnych przez seniorów	Wzrost korzystania z przestrzeni rekreacyjnych przez seniorów	procent	10%/rok
4.6	Wprowadzenie wirtualnego ogrodu gminnego na inteligentnej platformie zaangażowania mieszkańców	Liczba użytkowników wirtualnego ogrodu (seniorzy)	użytkownik	300
5.1	Tworzenie dostępnych ścieżek pieszych oraz ciągów komunikacyjnych zgodnych z zasadami projektowania bez barier	Zgodnie z planami Gminy		
5.2	Mobilny Dostęp dla Seniorów - program wspierający seniorów, który pozwala na dofinansowanie abonamentów do smartfonów i telefonów komórkowych	Liczba abonamentów	abonament	500
5.3	Prowadzenie audytów gminnych pod kątem bezpieczeństwa i łatwości poruszania się osób starszych po Gminie oraz wdrażanie standardów dostępności dla budynków	Liczba seniorów biorących udział w audytach	senior	30/rok
5.4	Wdrożenie bezpłatnej usługi transportowej dla seniorów jak taxi dla seniora oraz budowanie systemu przejazdów w ramach pomocy sąsiedzkiej	Liczba seniorów korzystających z taxi dla seniora	senior	200/rok

5.5	Budowanie świadomości dostępności architektonicznej i cyfrowej poprzez organizację szkoleń dla przedsiębiorców w ramach spotkań Żywych Laboratoriów	Liczba szkoleń	szkolenie	4/rok
5.6	Prowadzenie cyklicznych spotkań dla seniorów w ramach Żywych Laboratoriów w celu zapoznania seniorów z nowymi technologiami w zakresie podróży, oraz rozwiązań wspierających poruszanie się	Liczba spotkań	spotkanie	12/rok
6.1	Stworzenie Inteligentnej platformy zaangażowania mieszkańców	Liczba użytkowników platformy	użytkownik	6000
6.2	Tworzenie systemu komunikacji dwukierunkowej z seniorami nieposiadającymi kompetencji cyfrowych	Wzrost zaangażowani a seniorów w życiu Gminy- udział w wydarzeniach	procent	10%/rok

17. ŹRÓDŁA FINASOWANIA

W momencie podjęcia przez Gminę decyzji o wdrożeniu rekomendowanych działań, należy sporządzić dla każdego z nich odrębny plan oraz opracować szczegółową dokumentację projektową wraz z harmonogramem i budżetem.

Rekomendowane działania mogą zostać sfinansowane ze środków własnych Gminy, po uwzględnieniu ich w długoterminowym planie finansowym Gminy. O dodatkowe środki finansowe można ubiegać się również z zewnętrznych źródeł finansowania tj. z programów i funduszy lokalnych, wojewódzkich, krajowych i unijnych, w tym m.in. z programów:

1. Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)
2. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)

3. Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 - kontynuacja Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020
4. Horyzont Europa (2021-2027) zastępujący dotychczasowy Horyzont 2020
5. Opieka 75+ Program wieloletni "Senior+" na lata 2021-2025
6. PFRON „Wyrównanie różnic między regionami III”
7. PFRON pn. „Dostępność ponad barierami”
8. Wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025
9. AAL współfinansowanego ze środków Komisji Europejskiej
10. Norweski Mechanizm Finansowy na lata 2014-2021
11. Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)
12. Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021 – 2027
13. Program Cyfrowa Polska – środki przeznaczone w trybie pozakonkursowym na rok 2023.

18. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Dokumenty będące podstawą prawną Strategii opracowywane na szczeblu unijnym krajowym, regionalnym i lokalnym takie jak:

- Inteligentne Miasta i Społeczności - IMIS (Inicjatywa Komitetu Regionów UE),
- „Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Zielona Księga w sprawie starzenia się. Wspieranie solidarności i odpowiedzialności między pokoleniami,
- Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020

- Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/RES/70/1 z 25 września 2015
- Uchwała nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (poz. 252) w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
- Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ, M.P. z 2018 r. poz. 1169
- Program Dostępność Plus 2018-2025
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji
- Obowiązująca i przygotowywana Strategia Rozwoju Gminy na lata 2022-2032
- Strategia Integracji I Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lesznowola Na Lata 2020-2025 – Projekt
- Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lesznowola
- Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+.
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030

19. SPIS TABEL I RYCIN

TABELE

Tabela 1. Technologie a codzienne problemy seniorów

Tabela 2. Motywacje seniorów do korzystania z technologii

Tabela 3. Bariery korzystania z technologii przez seniorów

Tabela 4. Prognozowana Liczba mieszkańców

Tabela 5. Rozwiązania proponowane przez NIK poprawiające dostępność

Tabela 6. Wykaz placówek medycznych na terenie Gminy Lesznowola

Tabela 7. Ośrodki kultury GOK Lesznowola oraz Świetlice

Tabela 8. Wyzwania rozwojowe Gminy

RYCINY

Rycina 1. Prognozy ludności do 2024 roku i 2038 roku

Rycina 2. Piramida wieku w Gminie Lesznowola

Rycina 3. Zasada planowania zieleni 3-30-300

Rycina 4. Inteligentna platforma zaangażowania lesznowolskiej społeczności

Rycina 5. Wdrażanie rozwiązań technologicznych oraz platformy zaangażowania lesznowolskich mieszkańców w ramach Żywych Laboratoriów.

Rycina 6. Obszary Gminy Lesznowola przyjaznej seniorom

Zdjęcia wykorzystane w dokumencie: Archiwum Gminy Lesznowola, Pixabay.

Ikony wykorzystane do stworzenia okładki: Flaticon.com

Uzasadnienie

W odpowiedzi na obserwowane zjawisko starzenia się społeczeństwa konieczne staje się podejmowanie działań, które przyczynią się do zachowania niezależności psychicznej, fizycznej i społecznej seniorów. Stworzenie warunków do nawiązywania relacji społecznych, dostosowanie przestrzeni i usług tak, aby były dostępne i sprzyjały integracji osób starszych o różnych potrzebach i możliwościach będzie jednym z głównych priorytetów wdrażanych rozwiązań z obszaru Smart City. Niezbędne będzie również aktywne angażowanie osób starszych w określanie priorytetów działań i współtworzenie rozwiązań. Strategia nakreśla działania, które będą podejmowane w ciągu 5 lat i nakierowane na stworzenie gminy przyjaznej seniorom.